

INTRODUCERE

Grupul de Acțiune Locală "Oltul Puternic" (G.A.L.O.P.) este o micro-regiune LEADER compusă din 21 comune, ce însumează împreună 138 de sate și cătune. În județul Olt se află 16 comune, 5 în partea de NV (Grădinari, Teslui, Oporelu, Verguleasa, Cungrea), 5 în N (Vulturești, Dobroteasa, Vitomirești, Sâmburești, Făgetelu) și 6 în NE (Poboru, Spineni, Leleasca, Bărăști, Tătulești, Optași-Măgura), iar alte 5 comune se află SE județului Vâlcea (Comunele: Drăgoești, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei).

Relieful acestui areal este reprezentat preponderent de Podișul Getic cu cele două forme ale sale: - Piemontul Cotmeana, care are formă de platou, pe teritoriul celor 20 comune din stânga Oltului și - Piemontul Oltețului cu formă de coline (partea de E, comună Grădinari, malul drept al Oltului).

Solurile de pe teritoriul G.A.L.-ului se împart în mai multe unități zonale și intrazonale, care constituie potențialul pedologic, valorificat ca bază de dezvoltare a biocenozelor și a culturilor agricole în raport cu condițiile de mediu.

Podișul Getic este bogat în resurse geologice, care constau în combustibili minerali (hidrocarburi și cărbuni inferiori).

Pe teritoriul G.A.L.-ului au fost puse în evidență și exploatație acumulările de petrol și gaze, în localitățile Optași, Poboru, Cungrea și Verguleasa .

Configurația reliefului, disponerea rețelei hidrografice pe direcția NV-SE, altitudinea reliefului determină caracteristici locale și diferențierea unor topoclimate: de dealuri subcarpatice, de câmpie și de luncă.

Râul Olt constituie axul principal al rețelei hidrografice care constituie limita vestică a micro-regiunii. Pe cursul Oltului există trei lacuri: Lacul Drăgășani, Lacul Strejești și Lacul Arcești. Lacul Strejești se află comună Teslui, fiind cel mai mare lac de acumulare de pe râul Olt.

Populația totală a micro-regiunii este de 45.083 locuitori, G.A.L.-ul are o suprafață de 1.044,82 km² și o densitate de 43,05 locuitori/ km². Niciuna dintre comune nu a fost membră a unui G.A.L. în perioada de programare 2007 - 2013.

Ca și populație, comunele din GAL sunt comune mici și medii, majoritatea absolută fiind locuitori de etnie română. Rromi întâlnim aproximativ 1,43% locuitori în 5 comune.

În G.A.L. trăiesc 51,43% femei și 45,57% bărbați, femeile deținând o pondere de peste 50% în 18 comune, în 2 fiind mai puține decât bărbații.

Din analiza repartiției populației microregiunii pe grupuri de vîrstă se observă o tendință descrescătoare moderată: pe segmentul 0-59 ani avem cca. 64,36% și 35,64% din populație care sunt de peste 59 ani, ceea ce semnalează accelerarea îmbătrânirii populației și a scăderii numărului locuitorilor din cauza soldului negativ al balanței demografice, a migrației populației din microregiune către alte localități din țară (în special marile orașe) și străinătate, în căutarea unui loc de muncă și a unor condiții de viață mai bune.

Foarte puține locuințe dețin instalație de apă curentă și canalizare, motiv pentru care nu dispun de baie și toaletă cu apă.

Populația activă a microregiunii este de cca. 43,00% formată din salariați/angajați, lucrători familiați neremunerați, patroni/ angajatori, restul regăsindu-se în alte situații. Doar 1,96% din populația activă sunt șomeri (în căutarea primului/ unui alt loc de muncă). Deși există un potențial uriaș în zonă prin organizarea în cooperative și societăți agricole, nu au fost identificate persoane activând în aceste domenii la recensământul din 2011, însă situația s-a ameliorat în ultimii ani (2014-2016).

Aproape toate satele din microregiune au cel puțin un biserică din lemn/ cărămidă sau un monument.

Pe lângă obiceiurile și tradițiile legate de nuntă, botez și înmormântare, sunt horele țărănești mai ales din a 2-a zi de Paște și în ziua de Sf. Maria (15 august) și obiceiuri de Crăciun și Anul Nou, Dragobetele, Mărțișorul, Mucenicii, Călușul, Florile, obiceiuri de Sânziene și Rusaliu. Fiecare comună aniversează ziua să și păstrează încă meșteșuguri tradiționale: țesutul pânzei în război, tâmplăria, dulgheria, zidăria, croitoria, cojocăria și apicultura.

Nu există zone cu valoare naturală ridicată în microregiune. Majoritatea comunelor aparțin categoriei Zone Sărace (IDUL egal/sub 55), cu excepția a 3 comune din jud. Vâlcea: Stoilești (56,66), Olanu (55,12), Galicea (63,37), cu valoarea indicatorului la limită.

Strategia de Dezvoltare Locală a fost elaborată pe baza unei abordări de jos în sus, permitând actorilor locali să determine nevoile zonei din care provin și de a contribui la dezvoltarea teritorială din punct de vedere economic, social, educațional, de agrement și turism, cultural. GAL Oltul Puternic a întreprins o serie de activități în perioada elaborării Strategiei ce au avut ca scop informarea și animarea întregului teritoriu cu privire la oportunitățile programului LEADER și ale finanțărilor obținute prin GAL .

La aceste întâlniri au fost consultați actorii locali și cetățenii, bărbați și femei evitând orice discriminare, promovând egalitatea de şanse, în scopul identificării nevoilor și priorităților la nivelul comunităților.

Grupul de acțiune locală Oltul Puternic intenționează să dezvolte acțiuni de cooperare prin sub-măsura 19.3 "Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală" contribuind la îndeplinirea obiectivele din SDL.

CAPITOLUL I: Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic -

Grupul de Acțiune Locală „Oltul Puternic” (G.A.L.O.P.) este o micro-regiune LEADER compusă din 21 comune, ce însumează împreună 138 de sate și cătune. 16 comune se află în județul Olt, dintre care 5 în partea de NV (Grădinari, Teslui, Oporelu, Verguleasa, Cungrea), 5 în N (Vulturești, Dobroteasa, Vitomirești, Sâmburești, Făgetelu) și 6 în NE (Poboru, Spineni, Leleasca, Bărăști, Tătulești, Optași-Măgura), iar alte 5 comune se află SE județului Vâlcea (Comunele: Drăgoești, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei). Coordonatele acestui G.A.L. sunt cuprinse ca latitudine între $44^{\circ} 52' N$ (Comuna Teslui, județul Olt) și $44^{\circ} 92' N$ (Comuna Galicea, jud. Vâlcea) iar în ceea ce privește longitudinea între $24^{\circ} 28' E$ (Comuna Grădinari) și $24^{\circ} 68' E$ (Comuna Bărăști).

Relieful acestui areal este reprezentat de preponderent *Podișul Getic* cu cele două forme ale sale: - *Piemontul Cotmeana*, care are formă de platou, pe teritoriul celor 20 comune din stânga Oltului și - *Piemontul Oltețului* cu formă de coline (partea de E, comuna Grădinari, malul drept al Oltului). De asemenea, comuna Grădinari se află la confluența dintre *Câmpia Română*, *Piemontul Oltețului* și *Piemontul Cotmenei*. *Lunca râului Olt* e prezentă în comunele Grădinari și Verguleasa, iar comunele Teslui și Optași - Măgura se află în Sudul Piemontului Cotmeana, la interpătrundere cu granița nordică a Câmpiei Române.

Piemontul Cotmeana situat între Olt și Argeș, are cea mai mare extindere în județul Olt, desfășurându-se sub forma unor largi platouri ce coboară de la circa peste 400 de metri altitudine. Înălțimi mai mari de 300 m se află în partea nordică a G.A.L.-ului, în localităților Sâmburești, Vulturești, Vitomirești (Dealul Negara 429 m și Dealul Glodu 399 m). Partea de vest a Piemontului Cotmeana, reprezentată de interfluviul Olt - Vedea, poartă denumirea de *Podișul Spinenilor* și este constituită din depozite piemontane, străbătută de la nord la sud de văile unor pârâuri, precum: Cungrea, Plăpița, Plapcea, Negrișoara, Vedea și Vedița.

Solurile de pe teritoriul G.A.L.-ului se împart în mai multe unități zonale și intrazonale, care constituie potențialul pedologic, valorificat ca bază de dezvoltare a biocenozelor și a culturilor agricole în raport cu condițiile de mediu. Din categoria solurilor zonale fac parte:

- ***soluri brun-roșcate***, mai rare dar fertile, situate de o parte și de alta a luncii Oltului;
- ***argiluvisoluri***, în partea de nord a județului și mai ales la est de Olt;
- ***Soluri intrazonale, soluri litomorfe, soluri negre argiloase sau compacte***, cu dezvoltare în partea de est a Oltului, începând la nord de localitatea Optași.

În legătură cu eroziunea solurilor există în nord serioase probleme legate de eroziunea în suprafață. În partea de câmpie, eroziunea se resimte numai pe fundul văilor și pe versanții abrupti, unde sunt prezente sufoziunea, eroziunea torențială și procesele gravitaționale. Eroziunea eoliană este slabă, cu toate acestea există posibilități de exploatare a energiei vântului.

Piemontul Getic este bogat în **resurse geologice**, care constau în combustibili minerali (hidrocarburi și cărbuni inferiori). Pe teritoriul G.A.L.-ului au fost puse în evidență șiexploatare acumulările de petrol și gaze, localizate în Piemontul Cotmenei, în localitățile Optași, Poboru, Cungrea și Verguleasa. Microregiunea dispune de întinse terenuri agricole cu productivitate mare în special pentru **viticultură** (podgorile Sâmburești și Drăgășani), **horticultură** (zonă deluroasă), **legumicultură** (lunca Oltului) și cereale.

Vegetația se încadrează în două mari unități vegetale: zona forestieră situată în nord și zona de stepă și de pășuni în sud. Prima fâșie este reprezentată de subzona pădurilor de

stejar și mixte de tip sud-european (cerete și gârnițete), iar a doua de pajiști de silvostepă cu graminee și diverse ierburi care alternează cu păduri de stejari.

Pădurile de stejerete ocupă podurile interfluviale și câteva areale din zona dealurilor piemontane unde apar și amestecuri. Insertiile în pădurile de stejar cu alte foioase sunt reprezentate de paltin, carpen, tei și ulm. Pădurile de gorun, stejar, cer gârniță ocupă teritoriul zonei de nord-est și sunt asociate cu jugastru, tei și ulm. Terenurile defrișate sunt ocupate de pajiști stepizate secundare și terenuri agricole.

Vegetația intrazonală apare în luncile râurilor, în apropierea lacurilor, pe terenuri mlăștinoase și este reprezentată de plop, salcie, stuf, papură, rogoz, specii hidrofile. La acestea se adaugă plantele ruderale.

Pădurea etalează la dimensiuni reduse vegetația veche, caracteristică masivului Fagarăș. Ea este un vestigiu al pădurilor din subboreal (3000 - 1000 de ani I. Hr.) care se întindeau din bazinul Mării Negre până în nordul Câmpiei Române, cu un pronunțat caracter termofil.

Fauna micro-regiunii este una bogată, dintre animale sălbaticice amintim: lupul, vulpea, dihorul de stepă, viesurele, hârciogul, pisica salbatică. Păsările sunt și ele variate: ciocârlia, privighetoarea, coțofana, sticletele, barza, stârcul etc. În bălti și în râul Olt găsim carasul, crapul, mreana, roșioara, racul, știuca, fitofagul iar pe albia râului Vedea nisiparnița. Locuitorii microregiunii dețin încă un număr însemnat de animale care sunt crescute pentru carne (bovine, ovine, porcine, păsări), lapte (bovine, ovine, caprine), ouă (păsări de curte), piei, lână (ovine), tractiune (cai), etc.

Clima este temperat continentală cu nuanțe mediteraneene, generate de masele de aer tropicale în sezonul cald, de origine africană. Valorile temperaturii înregistrează fluctuații lunare, sezoniere și anuale. Mediile multianuale de temperatură sunt de $11,2^{\circ}\text{C}$ în zona sudică și scad până la $9,8^{\circ}\text{C}$ în zona dealurilor joase din nord. Fenomenul de îngheț se manifestă în sezonul de iarnă, dar cca 200-210 zile/an nu se produce îngheț.

Cantitățile medii de precipitații variază de la <500 mm în partea de sudică până la peste 600 mm în localitățile din extremitatea nordică din cuprinsul Podișului Getic. Prin poziția pe care o are, la contactul dintre sectorul vestic, mai arid și cel central, mai umed din cuprinsul Câmpiei Române, se înregistrează o perturbare de la mersul normal al precipitațiilor medii anuale, cu scăderi de la nord la sud și apariția unei porțiuni centrale (axată pe râul Olt la confluența cu râul Olteț), cu precipitații sub 500 mm și chiar sub 300 mm în perioada de vară și condiționată de precipitații medii în intervalul aprilie-septembrie. Precipitațiile atmosferice variază de la nord la sud, datorită configurației reliefului precum și, lunar și sezonier. Aici, cantitățile medii de precipitații înregistrează maxime la Oporelu 600mm.

Axul principal al rețelei hidrografice îl constituie râul Olt care constituie limita vestică a micro-regiunii, cu excepția porțiunii în care unește comuna Grădinari cu restul teritoriului micro-regiunii. Râul Olt primește ca afluenți principali: pe dreapta râul Olteț, iar pe stânga câteva râuri cu debit foarte mic cum sunt: Tesluiul, Dârjovul. În partea de nord, teritoriul G.A.L. este brăzdat și de râul Vedea, cu affluentul de pe partea dreaptă Plapcea. Așadar, avem următoarele cursuri de apă: Oltul, Plapcea, Vedea, Cungrea, Teslui și Dârjov. Pe cursul Oltului există trei lacuri: Lacul Drăgășani, Lacul Strejești și Lacul Arcești. Lacul Strejești se află comuna Teslui, fiind cel mai mare lac de acumulare de pe râul Olt, cu o suprafață de 2.378 ha și o lungime de 16 km.

Nu există Zone cu valoare naturală ridicată în microregiune.

Populația totală a micro-regiunii este de 45.083 locuitori, G.A.L.- ul are o suprafață de 1.044,82 km² și o densitate de 43,05 locuitori/ km². Niciuna dintre comune nu a fost membră a unui G.A.L. în perioada de programare 2007 - 2013.

Ca și populație, comunele din GAL sunt comune mici și medii (între 1.088 loc. la Tătulești (OT) și 3.747 locuitori la Stoilești (VL) și 3.748 locuitori la Galicea (VL)) ca și populație, majoritatea absolută fiind locuitori de etnie română. Romi întâlnim 643 locuitori în 5 comune (Grădinari-564, Verguleasa-55, Spineni-18, Sâmburești și Teslui câte 3), adică aproximativ 1,43%. Pentru 1.825 locuitori (4,05%) din populația G.A.L. nu este precizată naționalitatea, cei mai mulți fiind în comunele Grădinari (267), Stoilești și Verguleasa (câte 156 locuitori). În G.A.L. trăiesc 23.187 femei (cca. 51,43%), deținând o pondere de peste 50% în 18 comune, în 2 fiind mai puține decât bărbații (Stoilești: 1.853 la 1.894 bărbați, Vulturești 1.286 la 1.305 bărbați), iar în comuna Sâmburești avem o repartitie aproape egală (605 femei-604 bărbați). După religie, 43.100 locuitori (cca.95,60%) din microregiune sunt de confesiune creștin-ortodoxă, 161 persoane (cca.0,36%) aparțin unor confesiuni creștine protestante și neoprotestante, iar pentru 1.826 persoane (cca.4,05%) nu este menționată confesiunea religioasă.

Trendul demografic este descrescător. Toate comunele înregistrează scăderi însemnante față de recensământul din 2001, cuprinse între valorile minime de -4,5% la Teslui (OT), -7% la Grădinari (OT) și Olanu (VL), -8% la Vulturești (OT) și -9% la Galicea (VL), pe de o parte, și valorile maximale de -20% la Tătulești (OT), -18,5% la Dănicei (VL), -18% la Sâmburești (OT), -17,5% la Bărăști (OT) și Cungrea (OT) și, respectiv, -17% la Vitomirești (OT).

Aceeași tendință descrescătoare moderată se observă și din analiza *repartiției populației microregiunii pe grupuri de vîrstă*: pe segmentul 0-19 ani avem 8.398 persoane (cca.18,63%), pe segmentul 20-39 ani 9.572 persoane (cca.21,23%), la 40-59 ani avem 11.045 persoane (cca.24,50%), categoria seniori:60-79 ani cuprinde 13.202 locuitori (cca. 29,28%), iar secțiunea peste 80 ani include 2.866 cetăteni din microregiunea G.A.L.O.P. (cca.6,36%). Așadar, 35,64% din populație are peste 59 ani, ceea ce semnalează accelerarea îmbătrânirii populației și a scăderii numărului locuitorilor din cauza soldului negativ al balanței demografice, a migrației populației din microregiune către alte localități din țară (în special marile orașe) și străinătate (Italia, Spania, Germania), în căutarea unui loc de muncă și a unor condiții de viață mai bune. Menționăm aici faptul că foarte puține locuințe dețin instalație de apă curentă și canalizare, motiv pentru care nu dispun de baie și toaletă cu apă.

19.388 persoane (cca.43,00%) reprezintă populația activă a microregiunii, dintre care 18.503 persoane ocupate (cca.41,02%), după cum urmează: 6.099 persoane (cca.13,53%) salariați/angajați, 5.853 (cca.12,98%), 6.498 persoane (cca.14,41%) sunt lucrători familiali neremunerați, 29 patroni/ angajatori, restul regăsindu-se în alte situații. Deși există un potențial uriaș în zonă prin organizarea în cooperative și societăți agricole, nu au fost identificate persoane activând în aceste domenii la recensământul din 2011, însă situația s-a ameliorat în ultimii ani (2014-2016). 885 persoane (cca.1,96%) din populația activă sunt şomeri (în căutarea primului/ unui alt loc de muncă).

25.695 persoane (cca.57%) constituie populația inactivă a microregiunii, dintre care 5.804 elevi/studenți (cca.12,87%), 12.223 pensionari (cca.27,11%), 2.401 casnice (cca.5,32%), 3.796 persoane (cca.8,42%) sunt întreținute de alte persoane, de stat/ de organizații private sau din alte surse, restul locuitorilor găsindu-se în alte situații.

Participarea redusa și accesul limitat la piata muncii duc la venituri precare și risc de saracie și excluziune socială pentru cea mai mare parte a populației în microregiune,

indiferent de etnie. Majoritatea comunelor aparțin categoriei Zone Sărace (IDUL egal/sub 55), cu excepția a 3 comune din jud. Vâlcea: Stoilești (56,66), Olanu (55,12), Galicea (63,37), cu valoarea indicatorului la limită. Întâlnim comunități de romi în 5 comune: Grădinari-564, Verguleasa-55, Spineni-18, Sâmburești și Teslui câte 3.

Un alt aspect care are un impact negativ asupra dezvoltării economice și calității vietii este deficiența infrastructurii educationale, sociale și culturale și a serviciilor de baza care să raspunda nevoilor populației.

Patrimoniul de mediu al microregiunii include rezervații și monumente ale naturii precum: Rezervația de arboret de gârniță din zona comunelor Poboru și Spineni, rezervația de pădure de la Spineni. Arie de interes național Natura 2000:

PĂDUREA SEACA-OPTAŞANI, suprafață 2104,5 ha, pe raza comunelor Spineni, Leleasca, Poboru și Cungrea la altitudine minimă de 240 m și maximă de 330 m. Prin H.C.M. nr. 518/1954, a fost pusă sub protecție și în anul 1969 a fost declarată "rezervație forestieră" a Academiei Române, aici existând cel mai curat și mai valoros arboret de gârniță (*Quercus frainetto*) din România și unul dintre cele mai curate din Europa. Specia ocupă 82% din suprafața pădurii, iar arborii au vîrstă medie de 75 de ani. Multe exemplare depășesc 100 de ani. Menționăm ca și arii Natura 2000 PLATFORMA COTMEANA care cuprinde comunele Vitomirești, Dănicei, Olanu, Galicea și Stoilești și zona **DEALURILE DRĂGĂȘANIULUI** ce include comuna Grădinari.

REZERVATIA DE ARBORETE DE GÂRNITĂ, suprafață 100,4 ha, comuna Spineni. Din punct de vedere a tipului de habitate „păduri danubian balcanice de gârniță (*Quercus frainetto*) cu *Festuca heterophylla*" cod R 4154, corespondent Natura 2000 „Păduri de *Quercus frainetto*".

VALEA OLTULUI INFERIOR, ROSPAO106, zona lacului de acumulare Strejești, Comuna Verguleasa, în partea de vest a satelor Valea Fetei, Căzănești, Cucuieți, precum și comunele Galicea, Drăgoești. Aici întâlnim păsări protejate: sfrânciocul cu frunte neagră, egreta neagră.

REȚEAAUA „NATURA 2000 SPA”, suprafață 5680 ha, comuna Verguleasa, vegetație caracteristică zonei de stepă alcătuită din plante graminee, plante cu rizomi (în lunca Oltului) și vegetație forestieră (păduri de foioase). Cel mai reprezentativ monument al naturii din comuna Verguleasa îl reprezintă "STEJARUL SECULAR" din satul Pogănu.

Patrimoniu architectural și cultural. Aproape toate satele din microregiune au cel puțin un biserică din lemn/ cărămidă sau un monument. De exemplu, Biserică "Sf. Gheorghe" din satul Runcu Mare, Comuna Grădinari. Biserică a fost zidită în anul 1577, în timpul domniei lui Alexandru Mircea, având drept ctitor pe Dobromir, ban al Craiovei. Biserică a fost construită în plan dreptunghiular, cu bolta pe trompe de aur - un element arhitectural întâlnit în secolul următor, la acoperirea culmilor palatelor domnești de la Plumbuita și Hurezi. Biserici din lemn/ zid: satele Căzănești, Pogănu, Verguleasa, Cucuieți și Dumitrești, Comuna Verguleasa; Biserică din satul Dobrești (1767), comuna Dănicei; Biserică Făgetelu din vale; Biserică "Sfinții Voievozi", Comuna Vulturești (monument istoric, Lista patrimoniului național, poz.723, COD OT-II-B-09077). Biserică parohială Valea lui Alb, Comuna Vulturești are gard din zid și un turn clopotniță cu ceas, unic în Oltenia. Cula Galița este situată în nordul județului Olt, în comuna Dobroteasa, satul Câmpu Mare, într-o zonă cu bogată tradiție viticolă - Sâmburești. Menționăm artiștii populari Nicolae M Nica (Făgetelu), sculptor în lemn și os, precum și Constantin Nițu din Poboru, pictor pe sticlă. **Situri arheologice:** sat Verguleasa, epoca bronzului (anul 1800 î.Ch.), Castrul roman pe limes Transalutanus (Albești, comuna Poboru), secolul III d.Hr.,

Vâlceaua lui Păiuș (Cornățelu, Comuna Poboru), secolul II-I î.Hr, cultura geto-dacică. Alte suturi/ monumente reprezentative: Mânăstirea Seaca - Mușetești, Comuna Poboru (1518), Ansamblul rural Rădești (satul în întregime), Biserica din stejar "Cuvioasa Paraschiva" Tătulești, monument de arhitectură țărănească, etc..

Obiceiuri locale și sărbători tradiționale: Pe lângă obiceiurile și tradițiile legate de nuntă, botez și înmormântare, avem horele țărănești mai ales din a 2-a zi de Paște și în ziua de Sf. Maria (15 august), obiceiuri de Crăciun și Anul Nou, Dragobetele, Mărțișorul, Mucenicii, Călușul, Floriile, obiceiuri de Sânziene și Rusaliu. Fiecare comuna aniversează ziua sa (ex.: „Firul de aur din lada de zestre străbună” Poboru, „Sărbătoarea Rozelor” Oporelu, „Fiii satului Cungrea”, „Festivalul Călușului” Dobroteasa și Sâmburești), și păstrează încă **meșteșuguri tradiționale**: țesutul pânzei în război, tâmplăria, dulgheria, zidăria, croitoria, cojocaria și apicultura. Desi datinile, obiceiurile, tradițiile, mestesugurile traditionale, muzica, dansurile sau elementele de gastronomie traditională se păstrează încă vii, acestea risca să se piarda. Sunt necesare demersuri pentru încurajarea transmiterii lor din generație în generație, pentru salvarea patrimoniului cultural prin inventariere, repertoriere, includerea în baze de date integrate și pentru organizarea de evenimente care să acopere o arie mai largă a teritoriului.

Microregiunea dispune de o rețea densă de drumuri rutiere (inclusiv sectoare din Slatina-Pitești, Drăgășani-Pitești, Rm. Vâlcea-Caracal), majoritatea în condiții modeste și foarte modeste. 2 căi ferate întreținute teritoriul (Craiova-Pitești și Rm. Vâlcea-Piatra Olt), iar Aeroportul Internațional Craiova se află la o distanță cuprinsă între 65 și 120 km de comunele microregiunii. Rețeaua de instituții școlare și sanitar-medicale (uman și veterinar) este bine reprezentată în fiecare comună, însă sunt necesare investiții de amploare pentru a ameliora calitatea serviciilor furnizate. Datorită configurației reliefului și dispersării caselor introducerea apei curente și canalizării sunt foarte dificile și costisitoare.

Serviciile destinate firmelor, populației și celei sanitare și veterinare sunt slab dezvoltate. Există un deficit major de servicii de informare, formare profesională și consiliere a populației și un acces limitat al cetățenilor la informații despre agricultură și zootehnie, despre antreprenoriat, marketing și locuri de muncă.

În microregiune sunt întâlnite o serie de condiții favorabile pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, care tin în primul rand de suprafetele însemnante de pasuni. Gradul de organizare a fermierilor este scăzut. Valorificarea produselor silvice este la un nivel nesatisfăcător, din cauza pretului scăzut și lipsei centrelor de colectare și prelucrare. Este nevoie de acțiuni de informare, dezvoltare de competențe și promovare a unor tehnologii moderne și inovative și investiții în crearea de facilități de colectare, sortare, depozitare și procesare a produselor agricole, dar și a unor forme de desfacere.

Infrastructura turistică și serviciile suport și de agrement sunt insuficiente dezvoltate, promovarea turistică este deficitară sau realizată în mod neproporționalist. Sunt necesare investiții în turism, în infrastructura și în acțiuni de promovare pentru consolidarea unui brand local. Chiar dacă în ultima perioadă se constată o percepție favorabilă asocierii, sunt necesare acțiuni de informare și animare care să stimuleze crearea de rețele, cooperarea și asocierea. SDL combina măsuri care vor încuraja inițiativele de cooperare, asociere și de realizare a unor proiecte cu impact economic, social și cultural.

CAPITOLUL II: Componența parteneriatului

Grupul de Acțiune Locală "Oltul Puternic" (G.A.L.O.P.) este un parteneriat public - privat constituit în baza Ordonanței 26/2000, având în componența lui 62 membri din care:

- 21 parteneri autorități publice, reprezentând 33,87%
- 31 parteneri din sectorul privat, reprezentând 50,00%
- 10 parteneri reprezentanți ai societății civile reprezentând 16,13%

Componența parteneriatului din punct de vedere al reprezentării sectoarelor de interes:

Sectorul public:

Este reprezentat de 21 Autorități Publice Locale: Comună GRĂDINARI, Comună POBORU, Comună BĂRĂȘTI, Comună SPINENI, Comună VERGULEASA, Comună FĂGETELU, Comună VITOMIREȘTI, Comună OPTAȘI-MĂGURA, Comună SÂMBUREȘTI, Comună LELEASCA, Comună OLANU, Comună TESLUI, Comună VULTUREȘTI, Comună TĂTULEȘTI, Comună DOBROTEASA, Comună STOILEȘTI, Comună GALICEA, Comună DRĂGOEȘTI, Comună DĂNICEI, Comună CUNGREA, Comună OPORELU

Interesul partenerilor publici în dezvoltarea teritoriului este justificat de atribuțiile și reprezentativitatea acestora.

Toate UAT-urile prezente în parteneriat sunt interesate să acceseze fonduri prin GAL Oltul Puternic prin intermediul măsurilor specifice pentru entități publice. Datele statistice privind populația și numărul de locuitori sunt preluate din datele oficiale INS.

Sectorul Privat:

Este reprezentat de 31 parteneri, majoritatea SRL-uri, dar și PFA-uri și întreprinderi individuale din localitățile membre care dovedesc interes și implicare în dezvoltarea teritoriului prin prisma activității proprii și dezvoltării afacerilor prin accesarea de fonduri europene.

Sectoarele de activitate ale partenerilor privați sunt: agricultura, silvicultura și pescuit, activități veterinară, lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, transporturi rutiere de mărfuri, comerț cu amănuntul, silvicultura și alte activități forestiere, baruri și alte activități de servire a băuturilor, comerț al produselor farmaceutice, fabricarea pâinii și a produselor de patiserie.

Partenerii din sectorul privat sunt: FARMACIA KaryClar S.R.L., APICOLA VITOMIREȘTI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ, S.C. GESIMAR S.R.L., BOȘTINARU FELICIA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ, S.C. ANDREVERA S.R.L., S.C. AMA AGRICOL LIDCOM S.R.L., DUMITRESCU N. CONSTANTIN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ, S.C. INNES S.R.L., CLENCI NICOLAE CRISTIAN ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ, S.C. POPASUL GRĂDINARILOR S.E.S., TUDORESCU ION PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ, TUDORESCU ILIE PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ, S.C. AGRO MIMPROD S.R.L., S.C. CONSTRUCȚII COLU S.R.L., S.C. OVISE S.R.L., S.C. AGRIFLOR JUGARU S.R.L., S.C. MATRA COMIMPEX S.R.L., S.C. PRESTĂRI BĂRĂȘTI S.R.L., S.C. COSMIN ALEXIA FOREST S.R.L., S.C. PRESTĂRI SERVICII TĂTULEȘTI S.R.L., S.C. PRESTĂRI SERVICII CUNGREA S.R.L., DULUGEAC FLORIN, ADRIAN ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ, S.C. VITCOM LIVESPOT S.R.L., S.C. MUGUREL S.R.L., S.C. WPC WITPLAST SISTEM S.R.L., S.C. O.G.T. ORGANIZATOR GRUPAJ TRANSPORT S.R.L., S.C. IRI COMPANY S.R.L., S.C. DARIUS NICOSTEF SRL-D, S.C. GEORGIANA DANI S.R.L., PREDA I. CĂTĂLIN CONSTANTIN ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ, S.C. CRISDANIFLOR S.R.L.

Prin prezența lor în parteneriatele cu sectorul public aduc o contribuție importantă la soluționarea diverselor probleme comunitare. Implicarea și interesul partenerilor privați în cadrul parteneriatului sunt foarte vizibile în contextul în care situația economică a microregiunii le influențează în mod direct traectoria financiară.

Sectorul Societate Civilă:

Este reprezentat de 10 parteneri din localitățile membre prin președinții lor.

Domeniile de activitate sunt: promovarea drepturilor și îmbunătățirea condițiilor de viață în zonele rurale prin aplicarea de strategii de dezvoltare economică, socială, culturală și educațională împreună cu membrii comunităților rurale, dezvoltarea potențialului uman al romilor, păstrarea identității și culturii romilor, activități de promovare și dezvoltare rurală, reprezentarea agricultorilor și a intereselor generale ale acestora activități de apărare a intereselor crescătorilor de animale și păsări.

În cadrul parteneriatului există următoarele forme associative: **ASOCIAȚIA LOCALĂ A CRESCĂTORILOR DE BOVINE, OVINE ȘI PORCINE, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE AMA BĂRĂȘTI , ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE BOVINE, PORCINE, CAPRINE ȘI ALBINE DIN JUDEȚUL VÂLCEA, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE VALEA TEIULUI GALICEA, ASOCIAȚIA AGRICOLĂ MAXIHERA, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE BOVINE OLANU, ASOCIAȚIA RROM-GRAND, ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE LOCALĂ VERGULEASA, ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A TINERILOR CU INITIATIVĂ, ASOCIAȚIA UMANITARĂ ROMÂNITÀ.**

Prin participarea lor în cadrul parteneriatului, reprezentanții societății civile cresc nivelul de participare al cetățenilor la guvernarea teritorială.

Parteneriatul cuprinde cel puțin o organizație care reprezintă interesele tinerilor

- **ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A TINERILOR CU INITIATIVĂ**

Parteneriatul cuprinde cel puțin o organizație care reprezintă interesele femeilor

- **ASOCIAȚIA UMANITARĂ ROMÂNITÀ.**

Parteneriatul cuprinde cel puțin o organizație în domeniul protecției mediului - **ASOCIAȚIA UMANITARĂ ROMÂNITÀ.**

Parteneriatul cuprinde cel puțin o formă asociativa înființată conform legislației specifice în vigoare - **APICOLA VITOMIREȘTI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ, ASOCIAȚIA LOCALĂ A CRESCĂTORILOR DE BOVINE, OVINE ȘI PORCINE, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE AMA BĂRĂȘTI , ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE BOVINE, PORCINE, CAPRINE ȘI ALBINE DIN JUDEȚUL VÂLCEA, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE VALEA TEIULUI GALICEA, ASOCIAȚIA AGRICOLĂ MAXIHERA, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE BOVINE OLANU, ASOCIAȚIA RROM-GRAND, ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE LOCALĂ VERGULEASA, ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A TINERILOR CU INITIATIVĂ, ASOCIAȚIA UMANITARĂ ROMÂNITÀ.**

CAPITOLUL III: Analiza SWOT (analiza punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor)

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI

TERITORIU

- Repartizare teritorială echilibrată la nivelul arealului GAL: 21 comune, ce însumează împreună 138 de sate și cătune
- Acoperire omogenă a teritoriului GAL: 16 comune se află în județul Olt, dintre care 5 în partea de NV (Grădinari, Teslui, Oporelu, Verguleasa, Cungrea), 5 în N (Vulturești, Dobroteasa, Vitomirești, Sâmburești, Făgetelu) și 6 în NE (Poboru, Spineni, Leleasca, Bărăști, Tătulești, Optași-Măgura), iar alte 5 comune se află SE județului Vâlcea (Comunele: Drăgoești, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei)
- 10 situri SCI - Natura 2000 (comunele Grădinari, Cungrea, Vitomirești, Leleasca, Poboru, Spineni, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei)
- 3 situri SPA - Natura 2000 (valea Oltului în comunele Teslui, Verguleasa, Dobroteasa)
- Relief favorabil zonelor forestiere păduri de stejar, mixte), stepelor și păsunilor (Piemontul Getic)
- Vegetație intrazonală în jurul lacurilor
- Relief favorabil legumiculturii și culturilor mari - Lunca Oltului, confluența dintre Câmpia Română și Piemontul Getic.
- Solurile de pe teritoriul G.A.L.-ului se împart în mai multe unități zonale și intrazonale, care constituie potențialul pedologic, valorificat ca bază de dezvoltare a biocenozelor și a culturilor agricole în raport cu condițiile de mediu.
- În partea de câmpie, solurile sunt erodate numai pe fundul văilor și pe versanții abrupti

PUNCTE SLABE

TERITORIU

- Solurile brun-roșcate, soluri fertile, au o răspândire mai redusă
- Solurile sunt erodate în suprafață.
- Existența terenurilor defrișate
- Valorificarea produselor silvice este la un nivel nesatisfăcător, din cauza prețului scăzut și lipsei centrelor de colectare și prelucrare
- Media de vârstă ridicată, utilajele învechite și rudimentare în activitățile agricole
- Neîntreținerea pajistilor
- Prelucrarea produselor vegetale și animaliere aproximativ inexistentă
- Lipsa sectoarelor de nișă
- Educație ecologică superficială și indiferentă față de protecția mediului
- Slabă cunoaștere a normelor de mediu și a legislației în vigoare
- Dezechilibre în plan teritorial în ceea ce privește calitatea vieții
- Săracie generalizată la nivelul teritoriului (majoritatea comunelor aparțin categoriei Zone Sărace (IDUL egal/sub 55), cu excepția a 3 comune din jud. Vâlcea: Stoilești (56,66), Olanu (55,12), Galicea (63,37))
- Foarte puține locuințe dețin instalație de apă curentă și canalizare iar datorită dispersării caselor și a reliefului, introducerea apei curente și canalizării sunt foarte dificile și costisitoare
- Lipsa unei rețele publice de gaz metan
- Rețeaua de drumuri rutiere densă dar majoritatea în condiții modeste și foarte modeste
- Resurse financiare limitate pentru lucrările de întreținere, reparări și realibilitate a drumurilor

<ul style="list-style-type: none"> - Piemontul Getic este bogat în resurse geologice, care constau în combustibili minerali (hidrocarburi și cărbuni inferiori) - Acumulări de petrol și gaze identificate și exploatare în localitățile Optași, Poboru, Cungrea și Verguleasa - Terenurile defrișate sunt ocupate de pajiști stepizate secundare și terenuri agricole - Faună bogată în animale sălbaticice - Clima temperat-continentala cu accente mediteraneene - Rețea hidrografică dispusă pe direcția NV-SE (râuri și lacuri) <p>POPULATIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ca număr de locuitori comunele din GAL sunt mici și medii și au o densitate de 43,05 locuitori/ km² - Majoritatea absolută e reprezentată de cetăteni români iar minoritatea e reprezentată de cetăteni de etnie romă. - Pondere aproximativ egală bărbați-femei - (cca.43,00%) reprezintă populația activă a microregiunii (salariați, lucrători familiali neremunerați, patroni/angajați) - Forța de muncă relativ ieftină în comparație cu alte zone ale țării - Existenta unităților de învățământ - Existenta instituțiilor sanită-medicale - Experiența în gestionarea unei afaceri a tinerilor care au lucrat în străinătate și s-au întors în comunele natale <p>ACTIVITĂȚI ECONOMICE ORGANIZARE INSTITUTIONALĂ ȘI SOCIALĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se păstrează încă meșteșuguri tradiționale: țesutul pânzei în război, tâmplăria, dulgheria, zidăria, croitoria, cojocăria și apicultura. - Activități tradiționale menținute și dezvoltate la nivel de ferme mici: pomicultura, creșterea animalelor, apicultura 	<ul style="list-style-type: none"> - Apariția lacurilor de baraj a redus cantitativ o serie de specii, restrângându-se arealul lor, consecința fiind scăderea aportului lor funcțional la realizarea producției biologice, ce a afectat genofondul și ecofondul râului Olt. - Pe lângă factorii enumerați mai sus o influență cu impact asupra biocenozei o constituie încălzirea globală a climei, fapt ce a dus la migrarea unor specii mediteraneene spre nord <p>POPULATIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trendul demografic este descrescător - Aceeași tendință descrescătoare moderată se observă și din analiza repartiției populației microregiunii pe grupuri de vîrstă - Toate comunele înregistrează scăderi însemnate față de recensământul din 2001 - Scăderea numărului locuitorilor din cauza șoldului negativ al balanței demografice, a migrației populației din microregiune către alte localități din țară (în special marile orașe) și străinătate - Populație preponderent îmbătrânită - Majoritatea populației este inactivă (elevi/studenți, pensionari, casnice, persoane întreținute de alte persoane, stat, alte organizații, alte situații) - Lipsa locurilor de muncă în microregiune - Nivel de educație scăzut și grad ridicat al analfabetizării - Forța de muncă de slabă calitate - majoritatea nu au beneficiat de formare profesională specializată - Interes scăzut pentru munca în agricultură în rândul generațiilor tinere - Acces limitat la informații despre agricultura sau zootehnie, antreprenoriat și marketing, locuri de muncă
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Potențial ridicat de prelucrare cereale și oleaginoase, colectare și procesare lapte, abatorizare bovine, ovine și caprine, prelucrare carne bovine, porcine, ovine și caprine - Existenta în zona a unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate active - Creșterea numărului de unități comerciale mici - Aproape toate satele din microregiune au cel puțin o biserică din lemn/ cărămidă sau un monument de arhitectură țărănească . Situri arheologice: epoca bronzului sau secolul II-I î.Hr, cultura geto-dacică - Inițiativa locală în domeniul modernizării infrastructurii sociale - Preocuparea autorităților locale pentru implementarea diferitelor tipuri de proiecte 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa de interes în implicarea comunității locale în activități comunitare - Forța de munca insuficientă în servicii medicale și sociale - Lipsa personalului calificat în domeniul cultural <p><u>ACTIVITĂȚI ECONOMICE ORGANIZARE INSTITUTIONALĂ ȘI SOCIALĂ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 de localități/sate/cătune din GAL Oltul Puternic sunt pe Lista zonelor albe ANCOM ca fiind localități în care nu există rețele de acces (bucla locală) sau/și rețele de distribuție(backhaul) care să asigure viteze de transfer de minim 30Mbps, nu există nici Intenții de investiții private-Rețele 3G+(HSPA)/LTE/LTE Advanced sau investiții prin Submăsura 322 - Exploatații agricole individuale de dimensiuni reduse - Incapacitate de valorificare eficientă a produselor agricole pe lanțuri scurte și piețe locale - Lipsa unor agenți economici care să proceseze produsele agricole - Nivel redus de asociativitate al micilor producători agricoli - Slabă diversificare a activităților nonagricole - Slabă reprezentare a activităților meșteșugărești tradiționale în forme organizate - Lipsa informațiilor privind avantajele asocierii în formele associative - Infrastructura turistică insuficient dezvoltată iar promovarea turistică a microregiunii este deficitară - Patrimoniul cultural material și imaterial al teritoriului GAL este insuficient valorificat - Absența unei strategii locale pentru zonele de agrement - Rețeaua de instituții școlare și sanită-medicale necesită investiții de amploare pentru a ameliora calitatea serviciilor furnizate.
---	---

<p>OPORTUNITĂȚI</p> <p>TERITORIU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eroziune eoliană slabă - Posibilitate de exploatare a energiei vântului - Dezvoltarea și promovarea agriculturii ecologice - Dezvoltarea zonelor rurale și protejarea mediului înconjurător prin accesarea fondurilor structurale - Existenta politicilor de dezvoltare regională și locală - Posibilitatea dezvoltării zonelor sărace prin accesarea fondurilor europene <p>POPULATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potențialul populației active din zonă de a se organiza în grupuri de producători, cooperative și societăți agricole - Accesul populației la programele de învățare și dezvoltare a abilităților antreprenoriale - Surse de finanțare din fonduri europene și naționale pentru dezvoltarea de programe de sprijin și reconversie profesională și crearea de locuri de muncă pentru șomeri - Surse de finanțări nerambursabile pentru promovarea integrării tinerilor pe piața muncii - Posibilități de accesare a unor acțiuni și programe ale organizațiilor naționale sau internaționale, în favoarea integrării populațiilor defavorizate - Stimularea întoarcerii în țară a persoanelor plecate în străinătate, o dată cu dezvoltarea economică - Implicarea autorităților locale în problemele comunității și deschidere către realizarea de parteneriate 	<p>- Personal medical insuficient și lipsa dotărilor specifice serviciilor de urgență</p> <p>- Nivel redus de implicare al instituțiilor locale în activitățile sociale ale zonei din cauza lipsei de fonduri</p> <p>AMENINȚĂRI</p> <p>TERITORIU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sufoziunea, eroziunea torențială și procesele gravitaționale - Orientarea programelor guvernamentale către alte zone considerate prioritare - Pericol de inundații ale râurilor din cauza lipsei de amenajări speciale - Mentalitatea de indiferență a gospodarilor față de protecția mediului - Dezastre naturale: inundații, incendii, cutremure, secete, alunecări de teren, degradarea pădurilor. - Degradarea așezărilor tradiționale cu valoare istorică <p>POPULATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Migrarea tinerilor către centrele economice locale (orașe încercinat, reședințe de județ) sau în alte țări în căutarea unui loc de muncă - Pierderea tinerilor datorită lipsei de perspectivă și încredere în schimbări pozitive - Scăderea natalității - Neîncrederea populației în formele de organizare colectivă - Scăderea natalității din cauza nesiguranței zilei de mâine - Reducerea ponderii populației active, implicit a persoanelor calificate - Scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere - Nivel de educație scăzut și grad ridicat al analfabetizării - Creșterea ponderii „muncii la negru” cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale <ul style="list-style-type: none"> - Riscul pierderii tradițiilor și obiceiurilor locale
--	--

ACTIVITĂȚI ECONOMICE ORGANIZARE INSTITUTIONALĂ ȘI SOCIALĂ	ACTIVITĂȚI ECONOMICE ORGANIZARE INSTITUTIONALĂ ȘI SOCIALĂ
<ul style="list-style-type: none"> - 10 localități/sate/cătune din GAL Oltul Puternic sunt pe Lista zonelor albe ANCOM ca fiind localități în care sunt rețele de acces (buclă locală) sau/și rețele de distribuție(backhaul) care să asigure viteze de transfer de minim 30Mbps- - Posibilități de dezvoltare economică prin constituirea Grupului de Acțiune Locală în zonă și astfel, accesarea facilă la finanțare a micilor întreprinzători - Potențial de dezvoltare a comunităților locale prin investiții ale persoanelor care au lucrat în străinătate și s-au întors în comunele natale - Acces la surse de finanțare pentru activități economice (agricole și non agricole) - Înființarea de microîntreprinderi pentru prelucrarea resurselor și produselor - Programe guvernamentale pentru sprijinirea inițiativelor locale, în special în domeniul dezvoltării agriculturii, zootehniei și a infrastructurii aferente. - Crearea GAL și oportunitatea finanțării organizării, funcționării și implementării proiectelor prin programul LEADER și alte surse de finanțare - Certificarea unor ferme agricole în practicarea agriculturii ecologice - Asocierea producătorilor, îmbunătățirea practicilor agricole și elaborarea unor politici de marketing 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui cadru legal pentru protejarea produselor agricole autohtone - Slabă diversificare a activităților non-agricole - Slabă dezvoltare a serviciilor sub forma organizată (PFA, IJ, IF, SRL) - Nivelul scăzut al cunoștințelor în domeniul finanțărilor nerambursabile și existența unui risc în ceea ce privește accesarea corectă a surselor de finanțare - Instabilitate legislativă și politică - Bugete locale reduse - Neacceptarea inițiativelor locale datorită schimbării liderilor politici în cadrul instituțiilor publice - Interesul scăzut al investitorilor pentru demararea de afaceri în comună, din cauza infrastructurii fizice și sociale neadecvate - Creșterea competiției pe piața produselor alimentare, ce poate defavoriza unele sectoare tradiționale ce nu ating standardele pieței unice - Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței - Diminuarea fondurilor guvernamentale alocate domeniului instituțional și social - Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă - Lipsa de receptivitate a populației la programele de finanțare - Mentalități de indiferență față de patrimoniul turistic și cultural - Infrastructura turistică slab dezvoltată - Reducerea investițiilor publice în infrastructura - Instabilitatea economică crescută care poate bloca derularea unor proiecte

CAPITOLUL IV: Obiective, priorități și domenii de intervenție

SDL propune 6 măsuri care vor contribui la satisfacerea nevoilor identificate pe baza analizei diagnostic și analizei SWOT și ca urmare a consultării partenerilor relevanți(publici, privați, ONG) din teritoriul Asociației GAL Oltul Puternic. Măsurile vor contribui la obiectivele și prioritățile UE de dezvoltare rurală PAC, prevăzute în Reg. 1305/2013 și implicit la domeniile de intervenție ale acestora, astfel: în mod direct la obiectivele de dezvoltare rurală, inclusiv pentru activități din sectorul alimentar și nealimentar și din silvicultura: (a) favorizarea competitivității agriculturii;(b) asigurarea gestionarii durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice; (c) obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Atingerea obiectivelor se va realiza direct prin intermediul a 3 priorități:

P1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultura și în zonele rurale;

P2. creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionarii durabile a pădurilor;

P6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Strategia are un caracter integrat și inovator, prin abordarea multisectorială și prin faptul că pune accent pe sinergia și convergența inițiatiivelor la nivel local. SDL combina măsuri soft care vor încuraja inițiativele de cooperare, asociere și creare de rețele cu cele hard, de realizare a unor proiecte cu impact economic, social și cultural. Sprijinul va fi direcționat către sectoare cu potențial insuficient valorificat, asigurând dezvoltarea mai multor domenii prioritare la nivel local.

Astfel, sprijinirea constituirii de parteneriate și forme associative în vederea cooperării între actorii locali se va realiza prin măsură M1/1B Cooperarea în scopul creării de forme associative, rețele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale.

Nivelul adecvat de capital și tehnologie pentru introducerea de tehnologii noi, moderne și prietenoase cu mediul care să contribuie la creșterea nivelului global de performanță al exploatațiilor va fi realizat prin măsură M2/2A Investiții în active fizice.

Inființarea de noi exploatații agricole în GAL Oltul Puternic va fi sprijinită prin măsura M3/2B Investiții în exploatații agricole și pomicole.

Diversificarea activităților agricole cu activități non agricole se va realiza în cadrul măsurii M4/6A Înființarea de activități non agricole.

Sprijinul pentru îmbunătățirea infrastructurii de bază și a serviciilor, conservarea și valorificarea patrimoniului local va fi acordat prin măsură M5/6B Dezvoltarea satelor iar îmbunătățirea infrastructurii sociale va fi sprijinită prin măsură M6/6B Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, măsură ce va fi lansată pentru asigurarea sustenabilității, prin accesarea POCU AXA 5.2.

Caracterul integrat și inovator al SDL reiese din abordarea globală asupra teritoriului prin includerea atât a măsurilor pentru înființarea și modernizarea exploatațiilor agricole, dar și a înființării de grupuri de producători și asociații care să ajute aceste exploatații să reușească să intre pe piața concurențială, pe de o parte, dar și prin includerea măsurilor non-agricole destinate atât privaților cât și publicilor.

Obiectivul de dezvoltare rurală 1	Prioritati de dezvoltare →	Domenii de interventie →	Masuri	Indicatori de rezultat
Obiective transversale	P1 →	1B	M1	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE), nr. 1305/2013] Cheltuieli publice totale Locuri de muncă create
	P2 →	2A	M2	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți Cheltuieli publice totale Locuri de muncă create
		2B	M3	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți Cheltuieli publice totale Locuri de muncă create
Obiectivul de dezvoltare rurală 2	P6 →	6A	M4	Locuri de muncă create Cheltuieli publice totale
		6B	M5	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite Cheltuieli publice totale
			M6.	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite Cheltuieli publice totale

Domenii de interventie	Indicator de monitorizare
1A	Cheltuieli publice totale
1B	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35 din Regulamentul (UE), nr. 1305/2013]
2A, 2B	Numărul de exploatații agricole/beneficiari instruiți
6A	Locuri de muncă create
6B	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite

CAPITOLUL V: Prezentarea masurilor

FIŞA MĂSURII 1/1B

Denumirea măsurii - Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale

CODUL Măsurii - M1/1B

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

În cadrul acestei măsuri, se acorda sprijin finanțier pentru a facilita cooperarea între actorii implicați în dezvoltarea rurală, pentru: creezea de cooperative, grupuri de producători, rețele și clustere, grupuri operaționale, în scopul implementării în comun a unui plan de afaceri din domeniul agricol și industrie alimentară (lanț scurt de aprovizionare și piața locală, scheme de calitate) turism, cultura, sănătate, social.

Analiza SWOT evidențiază existența unei lipse reale a factorilor care să stimuleze astfel de rezultate în spațiul rural al teritoriului. Această situație generează un efect negativ asupra valorii adăugate și asupra viabilității afacerilor din spațiul rural și în mod implicit, asupra nivelului de competitivitate al acestora în comparație cu nivelul existent în zona urbană.

Măsură va contribui la depășirea și aplanarea problemelor legate de dezvoltarea afacerilor agricole și non-agricole, asigurarea de servicii în zonele rurale sau provocările legate de mediu. Crearea de rețele care ulterior se vor organiza ca și cooperative va ajuta la abordarea dezavantajelor legate de nivelul foarte mare de fragmentare din sectorul agricol din teritoriu, cu o pondere foarte mare a fermelor mici și va promova entitățile care colaborează pentru identificarea unor soluții noi. Produsele, practicile și procesele noi reprezintă principalele motoare pentru inovare și pentru diversificarea activităților agricole și non-agricole precum și pentru îmbunătățirea competitivității economiei rurale.

Obiective de dezvoltare rurală:

- (a) favorizarea competitivității agriculturii;
- (b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
- (c) obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiective specifice ale măsurii:

Sprijinirea înființării de forme colective (cooperative, grupuri de producători), clustere și rețele pentru: cooperarea în vederea procesării în comun a produselor în lanțul scurt, cooperarea în vederea depozitării și ambalării în comun a produselor în lanțul scurt, cooperarea în vederea organizării vânzării pe piața locală, cooperarea în vederea promovării legate de această activitate și identificarea clienților finali, cooperarea în vederea aplicării schemelor de calitate, cooperarea între micii operatori în ceea ce privește organizarea de procese de lucru comune și partajarea echipamentelor și a resurselor și pentru dezvoltarea și/sau comercializarea de servicii turistice aferente turismului rural, cooperarea în vederea diversificării activităților agricole în direcția

activităților privind sănătatea, integrarea socială, agricultura sprijinită de comunitate, educația cu privire la mediu și alimentație.

Măsura contribuie la prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013:

P1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultura și în zonele rurale;

P2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionarii durabile a pădurilor

P3. Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionarii riscurilor în agricultură.

P4. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultura

P5. Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

P6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Măsura corespunde obiectivelor art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013:

- (a) proiecte-pilot;
- (b) dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier;
- (c) cooperarea între micii operatori în ceea ce privește organizarea de procese de lucru comune și partajarea echipamentelor și a resurselor și pentru dezvoltarea și/sau comercializarea de servicii turistice aferente turismului rural;
- (d) cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora;
- (e) activități de promovare pe plan local legate de dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale;
- (f) acțiuni comune în scopul atenuării schimbărilor climatice sau al adaptării la acestea;
- (g) abordări comune privind proiectele de mediu și practicile ecologice în curs, inclusiv gestionarea eficientă a apei, utilizarea energiei din surse regenerabile și conservarea peisajelor agricole;
- (h) cooperare orizontală și verticală între actorii din cadrul lanțurilor de aprovizionare în ceea ce privește furnizarea durabilă de biomasă, care să fie utilizată în scopul producerii de alimente și de energie și în cadrul proceselor industriale;
- (i) punerea în aplicare, în special de către grupuri de parteneri din domeniul public și din cel privat, altele decât cele definite la articolul 32 alineatul (2) literă (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, a strategiilor de dezvoltare locală, altele decât cele definite la articolul 2 alineatul (19) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, care abordează una sau mai multe dintre prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală;
- (j) elaborarea de planuri de gestionare a pădurilor sau a unor instrumente echivalente;
- (k) diversificarea activităților agricole în direcția activităților privind sănătatea, integrarea socială, agricultura sprijinită de comunitate și educația cu privire la mediu și alimentație.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 1B Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale, cu accent pe consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și

cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite;

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

- Inovare: Sprijinul pentru realizarea de investiții în active fizice inovative în domeniul producției agricole, a procesării și a infrastructurii agricole și silvice va ameliora performanța economică a exploatațiilor, inclusiv pomicole și va conduce la obținerea de produse procesate cu înaltă valoare.

Sprijinul va fi acordat cu prioritate exploatațiilor care vor introduce produse, procese și tehnologii noi, rezultatul unor cercetări implementate prin PEI, proiectelor integrate

- Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice: În cadrul acestei măsuri se vor încuraja investițiile ce vizează eficientizarea/economisirea consumului de apă, utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură, inclusiv în sectorul pomicol.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: M2/2A, M3/2A

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

2. Valoarea adăugată a măsurii

Asigura premisele înființării de forme asociative (cooperative, grupuri de producători, ONG-uri, GO-uri, clustere, rețele), Asigura dezvoltare pentru mai mulți beneficiari direcți și indirecți, Rezolva nevoile la nivelul unei comunități, Se bazează pe resursele locale, Se integrează într-o strategie locală producând sinergie și complementaritate cu alte proiecte din acea strategie, Asigura o vizibilitate mult mai mare a investiției și implicit efectul multiplicator al proiectului, Schimbarea mentalității actorilor locali în sensul aprecierii lucrului în comun și în forme associative, Asigurarea unei mai bune informări asupra atractivității teritoriului.

3. Trimitere la alte acte legislative

Regulamentul nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 807/2014 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (UE) nr. 178/2002 din 28 ianuarie 2002 care stabilește principiile generale și cerințele legii alimentelor, Autoritatea Europeană pentru siguranța alimentelor și procedurilor privind siguranța alimentelor (UE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare

Legislație Națională

Ordonanța nr. 37/2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor și organizațiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice cu completările și modificările ulterioare, Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 566/2004 a cooperăției cu modificările și completările ulterioare, HG 226/2015 cu completările și modificările ulterioare

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Parteneriate constituite în baza unui acord de cooperare și în a cărui componență să fie cel puțin un partener din categoriile de mai jos:

- Fermieri, cooperative, grupuri de producători; Micro întreprinderi și întreprinderi mici; Organizații neguvernamentale; Consilii locale; Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică. Parteneriatul poate fi constituit și din persoane fizice, cu condiția

ca liderul de proiect să fie cel puțin PFA, II, IF (înființate în baza OUG nr. 44/2008, cu modificările și completările ulterioare).

Pentru înființarea de grupuri operaționale, este obligatoriu ca una dintre entitățile parteneriatului să aibă obiectul de activitate în domeniul cercetării.

Beneficiari indirecți (grup ținta):

- Populația locală
- Întreprinderi și societăți comerciale din domeniul agricol, turismului și alimentației publice, sănătate, educație etc.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

- Acțiuni materiale și imateriale în scopul realizării unor forme asociative (cooperative, grupuri de producători, ONG-uri) retele, clustere, grupuri operaționale și realizarea planului de afaceri în scopul implementării în comun a unor proiecte de interes local (agricultura, turism, cultura, social, sănătate etc.)
  - Studii/planuri, elaborarea studiilor și planurilor de marketing asociate proiectului, inclusiv analize de piață, conceptul de marketing, etc,
  - Cheltuielile de consultanță și pentru managementul proiectului;
  - Costurile de funcționare a cooperării. Acestea pot fi efectuate după semnarea contractului, nu vor depăși 20% din valoarea totală eligibilă a proiectului pot cuprinde:
  - Cheltuieli de transport salarii și diurne ale coordonatorului, angajatilor formei asociative și partenerilor legate de activitățile parteneriatului;
  - Cheltuieli legate de închirierea spațiilor de desfășurare a întâlnirilor parteneriatului, inchiriere sediu și plata utilități, achiziție echipamente IT și alte dotări necesare funcționării cooperării, etc.
  - Servicii diverse pentru forma asociativa/cooperare (contabilitate, juridic, audit, etc.) precum și training pentru personalul angajat și parteneri legat de activitățile parteneriatului.
  - Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului, inclusiv costuri de promovare, și pot cuprinde:
    - Cheltuieli de promovare inclusiv pagina web, broșuri, pliante, bannere, promovare platita prin social media și alte retele de publicitate, radio și televiziune etc.;
    - Cheltuieli de marketing legate de etichetarea și ambalarea produsului (concept grafic), creare marcă înregistrată;
  - Investiții în construcții aferente activitatii de producție (modernizare, constructie) echipamente, utilaje necesare implementării proiectului aşa cum rezultă din planul proiectului, inclusiv mijloace de transport adecvate activității descrise în proiect;
  - Aplicații software adecvate activității descrise în proiect;
  - Onorarii ale personalului, partenerilor, colaboratorilor, prestatorilor de servicii aferente activitatilor descrise în proiect.
- Oricare alte costuri, în cazul în care sunt identificate ca fiind necesare și utile proiectului pot fi finantate în cadrul acestei operațiuni cu condiția de a nu încalcă dispozitii expuse precizate în categoria cheltuielilor neeligibile.

Urmatoarele costuri sunt *neeligibile*: cheltuielile cu achiziționarea de bunuri și echipamente "second hand", cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepția costurilor generale definite la art 45, alin 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare, cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane, construcția sau modernizarea locuinței și sediilor sociale, cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile, cheltuieli neeligibile în conformitate cu art. 69, alin (3) din R (UE) nr. 1303/2013, în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare, achiziționarea de clădiri, proiecte de cercetare independente.

Activitatile proiectului se pot desfasura atât în teritoriul GAL cât și în afara acestuia (ex. promovare, diseminare, training, întâlniri ale parteneriatului, etc.). Costurile directe legate de investiții tangibile trebuie să fie realizate exclusiv interitorul GAL.

7. Condiții de eligibilitate

Măsurile trebuie să contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute în SDL.

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să prezinte un acord de parteneriat cu minim doi parteneri
- Pentru înființarea de grupuri operaționale, una din entități trebuie să fie din domeniul cercetării

Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL. Ca excepție, pentru anumite proiecte de servicii (ex.: formare profesională, informare, organizare evenimente), care vor fi detaliate în documentele specifice de implementare, cheltuielile pot fi eligibile și pentru acțiuni realizate în afara teritoriului GAL, dacă beneficiul sprijinului se adresează teritoriului GAL.

8. Criterii de selecție

- Principiul relevantei proiectului pentru specificul local
- Principiul numărului de parteneri care vor forma organizațiile colective
- Principiul numărului de beneficiari indirecți care vor beneficia de proiect
- Principiul diversificării activităților propuse în planul de afaceri

Criteriile de selecție vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului 100%

Valoarea unui proiect va fi: min 5000 euro - max 75000 euro

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
1B	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articoulul 35 din Regulamentul (UE), nr. 1305/2013] - 2 operațiuni
1A	Cheltuieli publice totale: 143024 euro
LEADER	- 2 locuri de munca

FIŞA MĂSURII 2/2A

Denumirea măsurii - “Investiții în active fizice”

CODUL Măsurii - Măsura 2 / 2A

Tipul măsurii: X INVESTIȚII

- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Așa cum reiese din analiza SWOT, există o serie de nevoi pentru investiții în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare în teritoriul GAL OP, în scopul de a moderniza și îmbunătăți productivitatea și competitivitatea în sectorul agroalimentar, cum ar fi:

- înzestrarea tehnică a fermelor, precum echipamente, mașini și utilaje performante, sisteme eficiente de irigare la nivelul fermei,
- stimularea cultivării și depozitarii de legume-fructe, a culturilor de câmp, creșterii efectivelor de animale și valorificarea raselor autohtone.
- investiții necesare diversificării activităților agricole din cadrul exploatațiilor și adăugarea de plus valoare produselor agricole,
- stimularea asocierii și a investițiilor care deservesc formele associative ale fermierilor,
- investiții pentru a promova utilizarea eficientă a resurselor și a calității aerului, inclusiv producția de energie regenerabilă pentru utilizare proprie, precum și pentru reducerea emisiilor de GES și amoniac din agricultură.
- dezvoltarea și adaptarea infrastructurii agricole și forestiere

Cooperativele și grupurile de producători au un rol important în mai buna corelare dintre ofertă și cerințele de piață și în furnizarea unei eficiențe mărite prin marketing comun al produselor produse de către membrii acestora, în special în cazul fermelor mici. De aceea, acestea vor fi încurajate și prioritizate în a realiza investiții pentru dezvoltare și în interesul membrilor.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală

Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor

Obiective specifice ale măsurii

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013

P2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor

P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionarii riscurilor în agricultură

P4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultura

P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic.

Măsura corespunde obiectivelor art. 17 „Investiții în active fizice” din Reg. 1305/2013.

„În cadrul acestei măsuri se acorda sprijin pentru investiții tangibile și/sau intangibile care:

- a) Ameliorează nivelul global de performanță și de durabilitate al exploatațiilor
- b) Vizează prelucrarea, comercializarea și/sau dezvoltarea produselor agricole care fac obiectul anexei I la tratat

- c) vizează infrastructura necesară pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea agriculturii și a silviculturii, inclusive accesul la suprafețele agricole și forestiere, consolidarea și ameliorarea terenurilor, și furnizarea și economisirea energiei și a apei

- d) constituie investiții neproductive legate de îndeplinirea obiectivelor din domeniul agromediului și al climei urmărite în cadrul prezentului regulament, inclusiv biodiversitatea, starea de conservare a speciilor și habitatelor, precum și investiții care sporesc valoarea de utilitate publică a unei zone Natura 2000 sau a altor sisteme cu înaltă valoare naturală.”

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2A”Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării activităților agricole”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

- Inovare:

Sprjinul pentru realizarea de investiții în active fizice inovative în domeniul producției agricole, a procesării și a infrastructurii agricole și silvice va ameliora performanța economică a exploatațiilor, inclusiv pomicole și va conduce la obținerea de produse procesate cu înaltă valoare.

Sprjinul va fi acordat cu prioritate exploatațiilor care vor introduce produse, procese și tehnologii noi, rezultatul unor cercetări implementate prin PEI, proiectelor integrate

- Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice:

În cadrul acestei măsuri se vor încuraja investiții ce vizează eficientizarea/economisirea consumului de apă, utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură, inclusiv în sectorul pomicol.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL : M1/1B, M3/2A.

Sinergia cu alte măsuri din SDL : M3/2A

2. Valoarea adăugată a măsurii

- creșterea productivității fermelor prin modernizare posibilitatea creșterii valorii adugate a produselor care pot fi prelucrate în scopul vânzării -încurajarea parteneriatelor prin crearea de forme asociative și rețelele pentru lanțul scurt, scheme de calitate, Grupuri operaționale.

- crearea de locuri de muncă

3. Trimitere la alte acte legislative

Regulamentul nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1307/2013 cu modificarile si completarile ulterioare;

Regulamentul nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;
Regulamentul nr. 807/2014 cu modificările și completările ulterioare;
Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (UE) nr. 178/2002 din 28 ianuarie 2002 care stabilește principiile generale și cerințele legii alimentelor, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor și procedurile privind siguranța alimentelor R (UE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare.

Legislație Națională

Legea cooperatoriei agricole nr. 566/2004 cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii cooperative agricole, Ordinul 57/2010, Legea nr. 1/2005, Ordonanța Guvernului nr. 37/2005, Ordinul nr. 119/2014, Ordinul 10/2008, Ordinul 111/2008, HG 226/2015 cu completările și modificările ulterioare.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup întă)

- fermieri" aferenți submăsurii 4.1 "Investiții în exploatații agricole", denumită în continuare submăsura 4.1, se încadrează:
  - a) formele de organizare recunoscute conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare;
  - b) persoane juridice de drept privat, altele decât cele prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008, cu modificările și completările ulterioare;
  - c) persoane juridice de drept public, respectiv institute, stațiuni și unități de cercetare-dezvoltare și didactice din domeniul agricol, definite conform legislației naționale în vigoare privind organizarea și funcționarea acestora.

Beneficiari indirecți (grup întă):

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate ;
- cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare care deservesc interesele membrilor;
- populația locală
- întreprinderi și societăți comerciale din domeniul turismului și alimentației publice, sănătate, educație etc.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale R. (CE) nr. 1305/2014.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

- Construcția, extinderea, modernizarea și dotarea construcțiilor din cadrul fermei, destinate activității productive, inclusiv căi de acces în fermă, irigații în cadrul fermei și racordarea fermei la utilități;
- Amenajarea și dotarea spațiilor de desfacere și comercializare, precum și alte cheltuieli de marketing, în cadrul unui lanț alimentar integrat;
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing de mașini/utilaje și echipamente noi, în limita valorii de piață a bunului respectiv;

- Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, inclusiv remorci și semiremorci specializate în scopul comercializării produselor agricole în cadrul unui lanț alimentar integrat;
- Cheltuieli generate de înființarea plantațiilor pentru struguri de masă și alte culturi perene (cu condiția ca materialul de plantare să fie certificat), cu excepția cheltuielilor eligibile în cadrul subprogramului pomicol și a celor susținute prin Pilonul I (PNS 2014-2018):
  - Cheltuieli determinate de conformarea cu standardele comunitare în cazul tinerilor fermieri în conformitate cu art 17 (5) și investiții determinate de conformare cu noile standard
  - Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Acțiuni neeligibile

- Investițiile în procesare pentru produse care nu provin din exploatația sprijinită
- investițiile în instalații, a căror principală destinație este producția de energie electrică din biomasă, nu sunt eligibile pentru sprijin, cu excepția cazului în care se utilizează un procentaj minim de energie termică, care urmează să fie stabilit de statele membre; Investițiile care vor fi sprijinate prin scheme de ajutor de stat

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili și să detine o exploatație Agricola cu un prag minim de Standard Outputs (SO) ce va fi specificat în Ghidul Masurii, respectându-se în același timp prevederile PNDR 2014-2020.
- În cazul în care beneficiarul nu se încadrează în categoria formelor associative, Solicitantul trebuie să-și ia angajamentul ca va adera la o formă asociativă în funcție de domeniul de activitate
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute în acesta măsura
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice
- Toate investițiile trebuie să fie pe teritoriul GAL

8. Criterii de selecție

- Principiul asocierii fermierilor, care dețin exploatații de dimensiuni mici și/sau medii, în cadrul cooperativelor sau a grupurilor de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare
- Vor fi sprijinate cu prioritate fermele mici
- Solicitantul este membru sau va deveni membru al formei associative care va primi/a primit finanțare prin măsura LEADER
- Solicitantul își propune un proiect integrat inclusiv „lanțul scurt” și/sau scheme de calitate
- Principiul sectorului prioritari pentru microregiune
- Principiul potențialului agricol al zonei care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Solicitantul este membru sau va deveni membru al unui GO

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea maximă a intensității sprijinului public nerambursabil din totalul cheltuielilor eligibile este 50%.

Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora pentru sectorul agricol cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rată sprijinului combinat nu poate depăși 90% în cazul :

- Investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârstă sub 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare;
- Proiectelor integrate;
- Operațiunilor sprijinite în cadrul PEI;
- Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 (Agromediu) și art. 29 (Agricultura ecologică) din R(UE) nr. 1305/2013;
- Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice.

Valoarea proiectelor - minim 5000 euro - maxim 40000 euro.

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
2A	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți 4 exploatații
1A	Cheltuieli publice totale 143023 euro
LEADER	4 locuri de munca

FIŞA MĂSURII 3/2B

Denumirea măsurii - "Investiții în exploatații agricole și pomicole"

CODUL Măsurii - Măsura 3 / 2B

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Pentru că din analiza diagnostic și analiza SWOT, la nivelul Teritoriului GAL Oltul Puternic s-a constatat necesitatea găsirii de soluții de întinerire a generației de fermieri, corelate cu o calificare profesională adecvată, prin măsură se acordă sprijin tinerilor fermieri pregătiți adecvat, care se stabilesc pentru prima dată într-o exploatație agricolă în calitate de șefi ai exploatației. Sprijinul va acoperi, inclusiv, investițiile necesare pentru conformarea la standardele UE referitoare la producția agricolă și normele de securitate a muncii, precum și creșterea eficienței activității agricole prin diversificarea producției și promovarea inovării.

Dat fiind numărul insuficient de tineri fermieri din teritoriu și tendința acestora de a migra către zona urbană, din cauza factorilor socio-economi ci slab dezvoltăți și a oportunităților reduse pe care le au în a-și crește veniturile, măsura este considerată importantă la nivel de teritoriu. Fenomenul de îmbătrânire a fermierilor, pe termen mediu și lung poate afecta performanțele sectorului agricol.

Pentru susținerea formării unei noi generații de fermieri, măsura va viza furnizarea de lichidități pentru a-i sprijini în implementarea planurilor de afaceri pentru dezvoltarea fermelor, ceea ce ar putea include investiții pentru modernizarea exploatațiilor și utilizarea eficientă a resurselor, conformarea cu cerințele de protecția mediului și eficiența utilizării resurselor, siguranța la locul de muncă. Așa cum s-a identificat și la nivelul nevoilor, se va acorda prioritate comasării exploatațiilor agricole și anumitor sectoare prioritare (bovine, apicultură, ovine, caprine, legumicultură).

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală

- favorizarea competitivității agriculturii
- obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

Obiectiv(e) specifice ale măsurii

- Sprijinirea instalării tinerilor fermieri și stimularea acestora;
- Încurajarea aplicării principiului valorificării producției prin intermediul formelor asociative;
- Valorificarea resurselor locale prin prioritizarea sectoarelor zootehnice (apicultură, ovine, caprine, bovine) și sectorul legumiculturii;
- Reducerea fenomenului de depopulare a satelor și de îmbătrânire a fermierilor.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr.

1305/2013

P2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor

P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionarii riscurilor în agricultură
Măsura corespunde obiectivelor art. 19 „Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor” din reg. (UE) nr. 1305/2013:

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2B” Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnorii generațiilor”
Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

- Inovare:

Tinerii fermierii contribuie la diseminarea de bune practice dar și idei și concepte noi, deoarece sunt mai deschiși către nouitate. Sprijinul acordat exploatațiilor agricole de mici dimensiuni va facilita accesul acestora pe piață, și adoptarea unor tehnici și metode noi și unor tehnologii inovatoare. Prin criteriile de selecție proiectele vor fi orientate spre conlucrarea în cadrul unor cooperative. Această modalitate de lucru este inovativă pentru teritoriu.

- Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice;

Sprijinirea tinerilor fermieri, inclusiv în vederea îndeplinirii statutului de fermieri active va conduce la îndeplinirea cerințelor privind eco-condiționalitatea și a măsurilor de înverzire, rezultând în final o activitate agricolă sustenabilă.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL : M1/1B, M2/2A

Sinergia cu alte măsuri din SDL : M2/2A

2. Valoarea adăugată a măsurii

- posibilitatea accesului fermierilor la finanțare prin participarea acestora într-o formă colectivă
- posibilitatea creșterii valorii adugate a produselor care pot fi prelucrate în scopul vânzării
- posibilitatea participării beneficiarilor la crearea de forme asociative și rețele pentru lanțul scurt, scheme de calitate, Grupuri operaționale.
- stimularea agriculturii ca principală activitate economică din teritoriul GAL;
- crearea de locuri de muncă

Măsura va conduce la creșterea numărului de tineri fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca șefi/manageri de exploatație, în teritoriul Asociației GAL Oltul Puternic, care sunt încurajați să promoveze lanțurile scurte de aprovizionare, și, prin urmare, să devină competitive și să își sporească gradul de orientare spre parteneriate și asociativitate. Această măsură vizează încurajarea familiilor tinere din mediul rural de a se stabiliiza în teritoriul Asociației GAL ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei acestuia, în general.

3. Trimitere la alte acte legislative

Regulamentul nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 807/2014 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (UE) nr. 178/2002 din 28 ianuarie 2002 care stabilește principiile generale și cerințele legii alimentelor, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor și procedurile privind siguranța alimentelor

R (UE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare

Legislație Națională

Legea nr. 566/2004 a cooperăției cu completările și modificările ulterioare.

HG 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul nr. 135 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private cu completările și modificările ulterioare.

Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitară Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 111/2008 pentru aprobarea Normei sanitare veterinară și pentru siguranța alimentelor

Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației cu modificările și completările ulterioare

HG 226/2015 cu completarile si modificarile ulterioare

4. Beneficiari direcți/indirecti (grup ţintă)

- Tânărul fermier așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole;
- persoană juridică cu mai mulți acționari unde un Tânăr fermier, așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 se instalează și exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare legate de exploatație și deține cel puțin 50%+1 din acțiuni.

Beneficiari indrecți (grup ţintă):

- Populația locală
- Întreprinderi și societăți comerciale din domeniul turismului și alimentației publice, sănătate, educație etc.

5. Tip de sprijin

Tip de sprijin (conform prevederilor art. 67 din Reg. (UE) nr.1303/2013)

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfecă pentru finanțarea înființării de exploatații agricole în teritoriul GAL Oltul Puternic pe baza unei documentații tehnico-economice.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

- Acțiuni materiale și imateriale care conduc la stabilirea tanarului fermier în baza Planului de Afaceri
- Investiții ce conduc la înființarea de plantații agricole/ pomicole și/sau la reconversia plantațiilor existente (de exemplu: înființarea de noi plantații și/sau replantarea cu soiuri noi, mai productive)
- Investiții în înființarea fermelor zootehnice, inclusiv tehnologii eficiente de reducerea a emisiilor și poluării
- Investiții individuale care vor conduce la dezvoltarea și modernizarea unor capacitați de procesare și de comercializare a produselor agricole. Se vor putea realiza facilități de depozitare și ambalare, sisteme de management al calității, sisteme prietenoase cu mediul, etichetare, promovare și marketing

Acțiuni neeligibile

- Investițiile în procesare pentru produse care nu provin din exploatația sprijinită

- investițiile în instalații, a căror principală destinație este producția de energie electrică din biomasă, nu sunt eligibile pentru sprijin, cu excepția cazului în care se utilizează un procentaj minim de energie termică, care urmează să fie stabilit de statele membre;
- Investițiile care vor fi sprijinate prin scheme de ajutor de stat

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili și să detine o exploatație Agricolă cu un prag minim de Standard Outputs (SO) ce va fi specificat în Ghidul Masurii, respectându-se în același timp prevederile PNDR 2014-2020.
- Solicitantul trebuie să-și ia angajamentul ca va adera la o formă asociativă în funcție de domeniul de activitate
- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute în acesta măsura
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice
- Toate investițiile trebuie să fie pe teritoriul GAL
- În cazul sectorului pomicol, vor fi luate în considerare pentru sprijin speciile eligibile și suprafetele incluse în Anexa din Cadrul Național de Implementare aferent STP, exceptând cultura de capsuni în sere și solarii și pepiniere. Se acceptă finanțarea altor specii care nu sunt cuprinse în Anexa, în baza unei analize locale a unui institut certificate care să ateste potentialul speciei respective într-o anumita zonă.

8. Criterii de selecție

- Principiul comasării exploatațiilor, având în vedere numărul exploatațiilor preluate integral;
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul sectorului prioritării care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură, ovine și caprine) și vegetal (legumicultura, inclusiv producția de material săditor, pomicultură și producția de semințe);
- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul raselor/ soiurilor autohtone

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

- Cquantumul sprijinului este de maxim 50000 euro/proiect
- Sprijinul se va acorda în 2 rate pe o perioadă de maximum 3 ani:
- 75% din quantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare
- 25% din quantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a planului de afaceri.

Dosarul cererii de plată pentru a doua transa se depune după îndeplinirea conformității și a investițiilor propuse de beneficiar în planul de afaceri.

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
2B	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți 4 exploatații
1A	Cheltuieli publice totale 200000 euro
LEADER	4 locuri de munca

FISA MĂSURII 4/6A

Denumirea măsurii - Înființarea de activități neagrile

CODUL Măsurii - Măsura 4 / 6A

Tipul măsurii: INVESTIȚII
 SERVICII

X SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Implementarea acestei măsuri este necesară pentru stimularea mediului de afaceri din teritoriul GAL OP prin susținerea financiară a întreprinzătorilor care realizează activități neagrile pentru prima dată (start-up), în baza unui plan de afaceri. Măsura contribuie la: ocuparea unei părți din excedentul de forță de muncă existent, la diversificarea economiei din teritoriul microregiunii, la creșterea veniturilor populației și a nivelului de trai, la scăderea sărăciei și la combaterea excluziunii sociale.

Populația activă a microregiunii este de 19.388 persoane (cca.43,00%) dintre care doar 6.099 persoane (cca.13,53%) sunt salariați/angajați, acest aspect indicând o ocupare insuficientă în zonă, precum și faptul că există forță de muncă disponibilă implicată preponderent în agricultură de subzistență. Lipsa locurilor de muncă și a alternativelor, inclusiv cele antreprenoriale, reprezintă principalele cauze ale fenomenului de migrație a forței de muncă din zona în mediul urban și mai ales în alte state membre ale UE.

În rândul activităților non agricole, atât industria prelucrătoare, cât și turismul, sectoare ce ar putea valorifica resursele și potențialul natural și cultural al zonei sunt foarte slab reprezentante. În ciuda potențialului natural, cultural și patrimonial existent, a resurselor naturale ale subsolului și resurselor pentru producerea de energii alternative, numărul firmelor care activează în aceste domenii dețin o pondere destul de mică sau chiar inexistență în microregiune. Infrastructura turistică și serviciile turistice suport și de agrement sunt insuficiente dezvoltate, iar promovarea turistică a zonei este deficitara și realizată în mod neprofesionist.

De asemenea, în localitățile teritoriului GAL OP se păstrează încă meșteșugurile tradiționale precum țesutul pânzei în război, tâmplăria, dulgheria, zidăria, croitoria și cojocăria sau apicultura, dar sunt necesare investiții și demersuri pentru încurajarea transmiterii lor din generație în generație.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală

- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

Obiective specifice ale măsurii

- diversificarea economiei teritoriului GAL OP, dezvoltarea economică a zonei și eradicarea sărăciei
- dezvoltarea serviciilor pentru populație și alte activități economice
- crearea de locuri de muncă de calitate în teritoriul GAL OP
- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților meșteșugărești tradiționale

- dezvoltarea turismului prin încurajarea înființării tuturor tipurilor de structuri de cazare, baze de agrement etc.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr.

1305/2013

P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor alineatul 1a, punctul ii) activități neagricole în zone rurale

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

Inovare:

Obiectivul transversal "Inovare" va fi atins prin realizarea unor investitii ce vor folosi tehnologii de ultima generatie in conditiile in care teritoriul GAL Oltul Puternic este deficitar in acest domeniu. Diversificarea activităților economice în teritoriu va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului;

Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice:

Măsura vizează inclusiv investițiile pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor. Totodată, sprijinul acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici pentru producția și utilizarea surselor regenerabile de energie, în special, prin utilizarea biomasei în cadrul măsurii contribuie la reducerea efectelor schimbărilor climatice.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: M1/1B

Sinergia cu alte măsuri din SDL: M5/6B, M6/6B

2. Valoarea adăugată a măsurii

- stimularea activităților economice noi din sfera serviciilor pentru populație sau pentru alte activități economice neagricole din teritoriul GAL
- dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how
- crearea de noi locuri de muncă

3. Trimitere la alte acte legislative

Regulamentul nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;Regulamentul nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;Regulamentul nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;Regulamentul nr. 807/2014 cu modificările și completările ulterioare; HG 226/2015 cu completările si modificările ulterioare

4. Beneficiari directi/indirecti (grup ţintă)

- Fermieri sau membrii unei gospodării agricole, care își diversifică activitatea prin practicarea unor activități neagricole, precum și microîntreprinderile, întreprinderile mici și persoanele fizice din zone rurale pentru prima dată.
- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici existente din spațiul rural, care își propun activități neagricole, pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin;
- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici noi, înființate în anul depunerii aplicației de finanțare sau cu o vechime de maxim 3 ani fiscale, care nu au desfășurat activități până în momentul depunerii acesteia.
- Persoanele fizice neautorizate nu sunt eligibile

Beneficiarii indirecți sunt:

- Populația din teritoriu și din regiune

- Persoanele din categoria populației active aflate în căutarea unui loc de muncă

5. Tipul de sprijin

- Sprijinul va fi acordat sub formă de **sumă forfetară** pentru finanțarea înființării de noi activități neagricole în teritoriul LEADER pe baza unui plan de afaceri.

- Cerințe minime:

- Planul de afaceri nu poate cuprinde alte acțiuni, în afara celor specifice prezentei măsuri.

- Acordarea celei de-a doua transe este condiționată de implementarea corectă a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

- În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima transă, proporțional cu obiectivele nerealizate.

- Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de 9 luni de la data deciziei de acordare a ajutorului.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

Sprijinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri. Toate cheltuielile propuse prin planul de afaceri și activitățile relevante pentru implementarea corectă a planului de afaceri aprobat, pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

Acțiuni neeligibile

Nu sunt eligibile cheltuielile cu achiziționarea de utilaje și echipamente agricole aferente activității de prestare de servicii agricole.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili

- Solicitantul trebuie să prezinte un plan de afaceri

- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în teritoriul GAL, iar activitatea va fi desfășurată în teritoriul GAL

8. Criterii de selecție

- Vor fi selectate cu prioritate proiectele care utilizează energia produsă din surse regenerabile;

- Vor fi prioritizate sectoarele cu potențial de creștere (industrii culturale și creative, inclusiv meșteșuguri, agroturism, servicii pentru populația din spațial rural);

Investiții în turism;

- Investiții în domeniul TIC;

- Un nivel ridicat al planului de afaceri, care va fi stabilit în funcție de producția comercializată sau activitățile prestate.

Criteriile de selecție vor fi detaliate suplimentar în ghidul solicitantului și vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Cuantumul sprijinului este de maxim 50000 euro/proiect .

Sprijinul se va acorda în 2 rate pe o perioadă de maximum 3 ani, astfel:

- 75% din quantumul sprijinului la primirea deciziei de finanțare;

- 25% din quantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a Planului de Afaceri fără a depăși 3 ani de la data semnării Deciziei de Finanțare

Dosarul cererii de plată pentru a doua tranșă se depune după îndeplinirea conformității și a investițiilor propuse de beneficiar în planul de afaceri.

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
6A	Număr de locuri de muncă nou create 6 locuri de munca
1A	Cheltuieli publice totale 300000 euro
LEADER	6 locuri de munca

FIŞA MĂSURII 5/6B

Denumirea măsurii - Dezvoltarea satelor

Tipul măsurii: X INVESTIȚII

- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Prin aceasta masura se urmareste reducerea riscului de saracie in zonele rurale prin investitii in infrastructura la scara mica privind drumurile, apa/apa uzata, educatie, patrimonial cultural precum si accesul populatiei rurale la infrastructura de baza si servicii.

Dezvoltarea infrastructurii de baza

Crearea si modernizarea infrastructurii locale si a sistemelor de alimentare cu apa constituie elemente de baza pentru comunitatate rurala, fiind necesare pentru a asigura conditii de sanatate, protectia mediului, accesibilitatea, conditii optime de trai.

Microregiunea dispune de o rețea densă de drumuri rutiere, majoritatea în condiții modeste și foarte modeste.

In ceea ce priveste accesul la retelele de distributie a apei din cauza dispersarii caselor si a configurației reliefului introducerea apei curente și canalizării sunt foarte dificile și costisitoare.

Infrastructura sanitară și educațională

Serviciile medicale (umane si veterinare), desi reprezentate in fiecare comuna, trebuie extinse, din localitati lipsind laboratoare pentru analize medicale sau laboratoare de tehnica dentara. La unele unități medicale sunt necesare dotări adevarate și condiții mai bune pentru prestarea serviciilor. Pentru o zonă cu peste 45.000 de locuitori atât infrastructura existentă, cât și nivelul de dotare sunt deficitare, aspect ce are consecințe și asupra atractivității personalului medical și din educație pentru a lucra în asemenea instituții.

Din punct de vedere educational condițiile de participare a copiilor la activități extrașcolare (sportive, culturale și recreative) lasă de dorit, o serie de unități din rețeaua educațională (creșe, grădinițe, școli) necesită modernizări și dotări, iar serviciile de tip „after school” lipsesc.

Patrimoniul cultural și infrastructura de agrement

GAL Oltul Puternic deține un bogat patrimoniu cultural material și imaterial, prin care se păstrează identitatea și tradițiile microregiunii. Există obiective de arheologie și arhitectură de patrimoniu de interes național (situri arheologice) dar și obiective de interes local (manastiri și biserici, Ansamblul rural Rădești -satul în întregime, monumente de arhitectură țărănească). Printre cele mai cunoscute evenimente amintim: „Firul de aur din lada de zestre străbună” Poboru, „Sărbătoarea Rozelor“ Oporelu, „Fiii satului Cungrea”, „Festivalul Călușului” Dobroteasa și Sâmburești. Aceste evenimente nu sunt suficient de bine reprezentate la nivelul întregii zone și acoperă, în cele mai multe cazuri, sezonul sărbătorilor tradiționale. Deși datinile, obiceiurile, tradițiile,

meșteșugurile tradiționale, muzica, dansurile și elementele de gastronomie tradițională se păstrează încă vii, acestea riscă să se piardă. Sunt necesare demersuri pentru salvagardarea patrimoniului cultural prin inventariere, repertoriere, includerea în baze de date integrate și pentru organizarea de evenimente care să acopere o arie mai largă a teritoriului și perioadele extrasezon.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală

- obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- dezvoltarea infrastructurii la scară mică
- crearea de locuri de muncă în mediul rural
- conservarea moștenirii rurale și a tradițiilor locale
- reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială
- valorificarea patrimoniului cultural și natural

Măsura contribuie la prioritatea

P6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

(b) investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei;

(d) investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente;

(e) investiții de uz public în infrastructura de agrement, în informarea turiștilor și în infrastructura turistică la scară mică;

(f) studii și investiții asociate cu întreținerea, refacerea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor, al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală, inclusiv cu aspectele socioeconomice conexe, precum și acțiuni de sensibilizare ecologică;

(g) investiții orientate spre transferul activităților și transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

Inovare:

Sprijinul acordat dezvoltării infrastructurii de bază, în special, a celei rutiere, a sistemului de alimentare cu apă și canalizare, este esențial pentru dezvoltarea economică a zonelor rurale. O infrastructură imbunătățită permite afacerilor din mediul rural să se dezvolte și încurajează spiritul antreprenorial și inovator. De asemenea, existent unei infrastructuri educationale funcționale permite formarea de generații tinere bine pregătite, deschise spre noi oportunități și capabile să aduca inovații și dezvoltare în zonele rurale.

Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice:

În vederea dezvoltării durabile a comunităților rurale, în sensul unei mai bune înțelegeri a asumării angajamentelor de mediu și a provocărilor privind schimbările climatice, investițiile în infrastructura de apă/apă uzată în sistem centralizat vor contribui la:

imbunatatirea calitatii apei potabile, reducerea pierderilor de apa din sisteme inechite precum si a poluarii cauzate de incarcatura organica biodegradabila din gospodariile rurale.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: M1/1B

Sinergia cu alte măsuri din SDL: M4/6A, M6/6B

2. Valoarea adăugată a măsurii

- Îmbunătățirea condițiilor de viață pentru locitorii din teritoriul GAL
- Îmbunătățirea infrastructurii rurale crează premizele de dezvoltare a activităților economice din teritoriul GAL
- Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how
- Conservarea identității rurale a teritoriului
- Crearea de noi locuri de muncă

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Legislație Națională

Legea nr.1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 866/2008 privind aprobarea calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea din învățământul preuniversitar precum și durata de școlarizare;

Legea nr.215/2001 a administrației publice locale-republicată;

Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor;

Legea nr.489/2006 privind libertatea religiei și regimul general al cultelor - republicată;

Ordinul nr.2260 din 18 aprilie 2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr.143/2007 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare.

OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare

HG 226/2015 cu completările și modificările ulterioare

4. Beneficiari direcți/indrecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- Comunele definite conform legislației în vigoare;
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare;
- Persoane fizice/persoane juridice care dețin în administrare/proprietate obiective de patrimoniu cultural, istoric, religios de interes local;

Beneficiari indrecți (grup țintă):

- Populația locală
- Intreprinderi și societăți comerciale înființate și/sau dezvoltate în teritoriu
- ONG-uri din teritoriul GAL

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2014.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

- Investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei
- Investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente (după caz, va fi necesar avizul Directiei Județene pentru Cultura și Patrimoniu Național)
- Investiții orientate spre transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective
- Restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural (după caz, va fi necesar avizul Directiei Județene pentru Cultura și Patrimoniu Național)
- Construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces la obiectivele de patrimoniu
- Restaurarea, conservarea și /sau dotarea obiectivelor din patrimoniul local

Acțiuni neeligibile

- Nu sunt eligibile infrastructurile destinate serviciilor sociale, așa cum sunt definite în nomenclatorul serviciilor sociale, anexa la Hotărârea nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale cu modificările și completările ulterioare.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să facă parte din categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală aprobată, corespunzătoare domeniului de investiții;
- Investitia trebuie să se realizeze în teritoriul GAL OP;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură;
- Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia.

8. Criterii de selecție

- Proiecte realizate în parteneriat
  - Proiecte cu impact micro-regional
  - Exploatarea resurselor de energie regenerabilă
  - Gradul de acoperire a populației deservite
  - Dezvoltarea mediului local de afaceri și crearea de noi locuri de muncă
  - Solicitanții care nu au primit anterior sprijin comunitar pentru o investiție similară
- Criteriile de selecție vor fi detaliate suplimentar în Ghidul Solicitantului și vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea maximă a intensității sprijinului va fi stabilită astfel:

- pentru operațiunile generatoare de venit: 90%;
- pentru operațiunile generatoare de venit cu utilitate publică: 100%;
- pentru operațiunile negeneratoare de venit: 100%.

Valoarea maxima a sprijinului **75.000 euro/proiect**.

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
6B	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite 5000 locuitori
1A	Cheltuieli publice totale 525000 euro

FIŞA MĂSURII 6/6B

Denumirea măsurii - „Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale”

CODUL Măsurii - M6/6B

Tipul măsurii: X INVESTIȚII

- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Proiectele finanțate în cadrul acestei măsuri vor viza investiții în infrastructura de tip “hard” urmând ca investițiile de tip “soft” să fie asigurate prin accesarea Obiectivului specific 5.2 din cadrul POCU 2014-2020. Investițiile de tip “soft” contribuie la integrarea socială a grupurilor vulnerabile vizate de proiectele finanțate, prin asigurarea accesului la servicii calitative de educație și formare profesională și acoperirea cheltuielilor pentru funcționarea și desfășurarea activităților aferente investițiilor de tip “hard” finanțate.

Prin aceasta masura nu vor fi finantate infrastructuri de tip rezidențial.

Serviciile sociale au drept scop sprijinirea persoanelor vulnerabile pentru depășirea situațiilor de dificultate, prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială, creșterea calității vieții și promovarea incluziunii sociale a acestora. Serviciile sociale acoperă o gamă largă și diversă de servicii care sunt accesibile tuturor cetățenilor, pe bază necontributivă și constituie un răspuns adaptat la diferitele nevoi sociale sau situații de vulnerabilitate. Investițiile susținute în cadrul acestei măsuri pot viza dezvoltarea serviciilor sociale: infrastructura, dotările și echipamentele aferente încadrării s-au dezvoltării unui centru social specializat sau integrat (inclusiv servicii medicale) care asigură servicii sociale și/sau medicale de specialitate persoanelor din grupurile vulnerabile.

Obiective de dezvoltare rurală

c)obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale,inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

11. Îmbunătățirea calității serviciilor sociale locale prin investiții în infrastructura socială
12. Îmbunătățirea calității vieții prin furnizarea de servicii sociale adaptate fiecărui grup vulnerabil
13. Creșterea speranței de viață prin oferirea de servicii sociale continue la un nivel profesional ridicat, în special categoriilor de persoane care prezintă un risc ridicat
14. investiții în crearea, îmbunătățirea, adaptarea la standardele de funcționare în siguranță a infrastructurii sociale, incluzând și investiții în producere de energie din surse regenerabile și de economisire a energiei

Măsura contribuie la prioritățea P6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale, prevăzută la art. 5, Reg. (UE) nr.1305/2013.
Măsura corespunde obiectivelor art. 20 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

b) investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei;

g)investiții orientate spre transferul activităților și transformarea clădirilor sau a altor instituții aflate în interiorul sau apropierea așezărilor rurale,în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:

Inovare:

Contribuția la obiectivul transversal “Inovare” constă în sprijinirea realizării de investiții sociale care vor deservi nevoile legate de existența infrastructurii și asistența pentru sănătate, educație, socială a locuitorilor din teritoriul GAL Oltul Puternic. Operațiunile adresate grupului țintă vor cuprinde inclusiv activitățile de informare, transfer de bune practici asupra abordărilor inovative în rezolvarea problemelor individuale și ale comunității;

Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice:

Operațiunile adresate grupului țintă vor cuprinde inclusiv la activitățile de informare, transfer de bune practici asupra măsurilor de protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Aceasta măsură va fi complementara cu măsura M5/6B

Sinergia cu alte măsuri din SDL: M4/6A, M5/6B

2. Valoarea adăugată a măsurii

- Reducerea decalajelor sociale dintre grupuri marginalizate și restul populației
- Îmbunătățirea condițiilor de viață pentru locuitorii din teritoriul
- Îmbunătățirea infrastructurii sociale rurale crează premisele de dezvoltare a capitalului uman din teritoriul GAL
- Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Legislație Națională

OG.nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare; Legea asistenței sociale nr.292/2011;

HG.nr.383/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020.

Legea asistenței sociale nr. 292 din 2011

HG 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale

HG 226/2015 cu completările și modificările ulterioare

4. Beneficiari direcți/indirecti (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

Entități publice și private sau parteneriate;

- ONG-uri;

- Unități de cult
- GAL-ul

Beneficiarul direct trebuie să fie furnizor autorizat de servicii sociale sau se va autoriza până la finalizarea implementării proiectului.

Beneficiari indirecți (grup țintă):

Grupuri vulnerabile și persoane dezavantajate, cum ar fi șomerii pe termen lung, persoanele cu handicap, minoritățile etnice, comunitățile marginalizate și persoanele de toate vîrstele, care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2014, în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile

- Investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei pentru investițiile sociale.
- Investiții orientate spre transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective, pentru dezvoltarea serviciilor sociale.

7. Condiții de eligibilitate

- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL
- Solicitantul trebuie să facă parte din categoria beneficiarilor eligibili
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală aprobată, corespunzătoare serviciilor sociale
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură
- Proiectul trebuie să demonstreze că este sustenabil ulterior punerii în funcțiune;

8. Criterii de selecție

- Număr de persoane care beneficiază de servicii sociale îmbunătățite (beneficiari indirecți)
- Proiectul presupune investiții în producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile. Criteriile de selecție vor fi detaliate suplimentar în Ghidul Solicitantului și vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea intensității sprijinului va fi de 100%, min 5000 euro - max 75000 euro / proiect

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare
6B	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite 2500 locuitori
1A	Cheltuieli publice totale 230220 euro

CAPITOLUL VI: Descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante (naționale, sectoriale, regionale, județene etc.)

Plasată sub responsabilitatea comunității, **Strategia de Dezvoltare Locală a G.A.L. Oltul Puternic** reprezintă o modalitate de abordare și de implementare ce a permis partenerilor locali să identifice nevoile și prioritățile specifice teritoriului. Totodată, urmărind aceleași obiective generale și specifice ale Politicii Agricole Comune ale U.E. și ale PNDR, SDL abordată prin programul LEADER va dezvolta comunitățile locale într-o manieră specifică adaptată nevoilor și priorităților acestora, "de jos în sus".

Valoarea adăugată a abordării LEADER derivă din acele inițiative locale care vor combina soluții ce răspund problematicii identificate la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi. SDL-ul va conduce la revitalizarea și dezvoltarea zonei GAL Oltul Puternic, contribuind la îmbunătățirea calității vieții populației din această zonă și la creșterea atractivității satelor, în acord cu obiectivele de dezvoltare rurală identificate la nivelul PNDR 2014-2020. Inovarea fiind unul dintre elementele principale ale abordării LEADER, va încuraja proiectele inovative ce sunt în acord cu obiectivele din Reg. (EU) nr. 1305/2013 și cu obiectivele de dezvoltare locală ale comunității. Astfel, într-o lume aflată în permanentă schimbare se pot crea condițiile pentru o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii susținând esența "Strategiei Europa 2020". Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor contribuie nu numai la sporirea calității vieții în zonele LEADER, ci și la stimularea activităților de turism rural, agrement, dezvoltarea produselor locale și crearea de locuri de muncă. Proiectele sprijinite la nivelul SDL Oltul Puternic vor avea un impact pozitiv asupra zonei Leader fiind în acord cu obiectivele "Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială a județului Olt și Vâlcea, pentru perioada 2014-2020". Măsurile identificate pentru SDL GAL Oltul Puternic sunt în acord cu strategiile relevante, aducând un plus valoare acestei zone.

Măsurile M1 - Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețelele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale, M2 - Investiții în active fizice, M3 - Investiții în exploatații agricole și pomicole și M4 - Înființarea de activități neagrile vor contribui direct la prioritățile de creștere a competitivității economice a regiunii și prioritarea de dezvoltare rurală durabilă și modernizarea agriculturii, ale PDR-SV-Olténia¹. Măsurile M5 - Dezvoltarea satelor și M6 - Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale vor conduce la prioritarea de modernizare a infrastructurii sociale și dezvoltare a turismului prin conservarea, protecția și valorificarea patrimoniului natural și cultural. Dezvoltarea resurselor umane, prin ocuparea și mobilitate pe piața forței de muncă, inclusiune socială pentru combaterea sărăciei vor fi realizate prin măsurile M3 - Investiții în exploatații agricole și pomicole , M4 - Înființarea de activități neagrile , M6- Investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale.

Măsurile M1 pentru crearea de forme asociative și operaționalizarea acestora, M4 și M5 pentru înființarea și dezvoltarea activităților non agricole cu accent pe inovare, agroturism și activități tradiționale vor conduce la îmbunătățirea productivității, a gradului de specializare și inovare și la creșterea atractivității județului că destinație de afaceri, deci la creșterea competitivității economice în industrie și servicii și dezvoltarea mediului antreprenorial în județ (SDJOT² și SIDDJVL³).

¹ Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2014-2020- capitolul IV

² Strategia de Dezvoltare a Județului Olt 2014-2020 - capitolul VI

³ Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Județului Valcea -2015-2022 - capitolul IX

Măsura M2 - sprijin pentru cooperarea pe orizontală și verticală între actorii din mediul rural pentru lanțuri scurte și piețe locale, precum și M5 -dezvoltarea satelor vor conduce la promovarea produselor agroalimentare tradiționale realizate, la crearea unor branduri-umbrela, precum și la organizarea și participarea la evenimente expoziționale pentru promovarea produselor agricole și alimentare ecologice certificate; prin proiectele concrete realizate se va promova un stil de viață sănătos în rândul consumatorilor autohtoni la nivel de județ, prin creșterea volumului de produse ecologice realizate. Toate aceste măsuri vor conduce la creșterea investițiilor în domeniul agricol, inclusiv conformarea cu cerințele UE și cerințele de calitate, facilitarea accesului la piețele de capital pentru fermieri și îmbunătățirea nivelului de trăi în mediul rural (DSD5 - SIDDJVL⁴ și A5.1,5.2- SDJOT⁵)

Măsurile M1 de creare și operaționalizare a diverselor forme asociative în scop social și M6 investiții pentru dezvoltarea infrastructurii sociale vor da posibilitatea creării, extinderii și modernizării infrastructurilor sociale pentru categoriile de persoane vulnerabile; proiectele ce se vor implementa cu POCU vor conduce la îmbunătățirea serviciilor sociale și combaterea excluziunii sociale sau a discriminării. De asemenea, măsurile M2,M3,M4 și M5 de operaționalizare a formelor asociative din agricultură și celelalte domenii de dezvoltare a satelor și investițiile în exploatațiile agricole, cele privind înființarea și dezvoltarea întreprinderilor neagrile, de creare a centrului suport de sprijin a populației rurale vor contribui la stoparea fenomenului de scădere a populației tinere și calificate prin migrație și deci la reducerea dezechilibrelor și creșterea integrării sociale la nivelul județelor Olt(SDJOT) și Vâlcea (SIDDJVL). SDL contribuie în egală măsură la dezvoltarea regiunii nord-vest Olt - sud Vâlcea și atingerea obiectivelor specifice ale priorității de creștere a calității vieții locuitorilor din regiunea GAL Oltul Puternic (creșterea calității infrastructurii și a serviciilor de bază; consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile, îmbunătățirea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate, asigurarea accesului la servicii de calitate sociale, de sănătate și de educație; deschiderea sistemului educațional și de formare profesională către societate, mediul social, economic și cultural; îmbunătățirea capacitații instituționale a administrației publice)⁶.

Măsurile M5 și M6 de dezvoltare a satelor în domeniul social, prin crearea și îmbunătățirea și extinderea infrastructurii la scară mică, a serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement, culturale, sociale și a infrastructurii aferente de acces vor conduce la dezvoltarea județeană a infrastructurii suport pentru o creștere economică și dezvoltare echilibrată (dezvoltarea infrastructurii județene și dezvoltarea turismului,precum și valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice⁷din SDJOT, dezvoltarea infrastructurii serviciilor sociale, investiții în infrastructura edilitară sau creșterea participării cetățenilor la o viață culturală atractivă, dinamica și conectată la valorile culturale naționale și internaționale⁸).

SDL Oltul Puternic are drept obiectiv transversal protejarea mediului și atenuarea schimbărilor climatice. Măsurile SDL vor ține cont de atingerea acestui obiectiv, care

4 Domeniul Strategic de Dezvoltare 5 - Strategia Integrata de Dezvoltare Durabila a Judetului Valcea -2015-2022 - capitolul IX

5 Actiunea 5.1 si 5.2 - Strategia de Dezvoltare a Judetului Olt 2014-2020 - capitolul VI

6 Domeniul Strategic de Dezvoltare 2 - Strategia Integrata de Dezvoltare Durabila a Judetului Valcea -2015-2022 - capitolul IX și Actiunea 4 - - Strategia de Dezvoltare a Judetului Olt 2014-2020 - capitolul VI

7 Actiunea 1 si 6 - Strategia de Dezvoltare a Judetului Olt 2014-2020 - capitolul VI

8 Domeniul Strategic de dezvoltare 4, 2.8 si 2.9 - Strategia Integrata de Dezvoltare Durabila a Judetului Valcea -2015-2022 - capitolul IX

este și unul județean (SDJOT, SIDDJVL⁹) dar și de prioritate regională de utilizare eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante precum și de protecție a mediului natural. **Teritoriul GAL Oltul Puternic cuprinde și părți din Siturile Natura 2000 ROSPA0106, ROSCI0225, ROSCI0354 și ROSCI0296.** Acestea se administrează pe baza Planului de Management al Ariilor Protejate, care are ca obiectiv asigurarea menținerii și refacerii stării favorabile de conservare pentru toate speciile și habitatele de interes comunitar. Prin măsurile M1, M5 și M6 SDL Oltul Puternic urmărește promovarea cunoașterii patrimoniului, susținerea diversificării ofertei specifice, a spațiilor și modalităților de expunere a bunurilor culturale și de interacțiune a publicului cu acestea, susținerea și diversificarea proiectelor care se încadrează în programele de dezvoltare locală și transmiterii către generațiile următoare a meșteșugurilor tradiționale sau a altor elemente din patrimoniul cultural imaterial național - acestea fiind obiectivele specifice și direcțiile de acțiune ale strategiei sectoriale culturale până în 2020¹⁰.

---

⁹ Strategia de Dezvoltare a Județului Olt 2014-2020 - Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Județului Valcea -2015-2022

¹⁰ Strategia sectorială în domeniul culturii 2014-2020 - paginile 101 și 118

CAPITOLUL VII: Descrierea planului de acțiune

Planul de acțiune pentru implementarea SDL va cuprinde următoarele acțiuni care vor fi realizate atât de angajații GAL, parteneri dar și de către experți externi:

1. Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție - măsuri de infrastructură socială
2. Pregătirea și lansarea apelurilor de selecție
3. Animarea teritoriului
4. Analiza, evaluarea și selecția proiectelor
5. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei
6. Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate
7. Monitorizarea proiectelor contractate
8. Servicii de contabilitate
9. Servicii de audit
10. Întocmirea rapoartelor de activitate, intermediare și finale
11. Întocmirea dosarelor de achiziții și a cererilor de plată, aferente costurilor de funcționare și animare
12. Instruirea și dezvoltarea competențelor angajaților GAL
13. Instruirea liderilor locali din teritoriu GAL
14. Participarea la activitățile RNDR și rețelele europene
15. Realizare, actualizare și întreținere pagină web

Calendarul estimativ de activități propus și responsabilitii pentru implementarea acestora cuprinde întreaga perioadă de implementare a SDI, respectiv până la finalul anului 2023.

Anul	1	2	3	4	5	6	7	8
Semestrul	1 2016	2 2017	3 2018	4 2019	5 2020	6 2021	7 2022	8 2023
Activități	Responsabilități							
1. Pregatirea și publicarea apelurilor de selecție - măsuri de infrastructură socială	Personal angajat							
2. Pregatirea și lansarea apelurilor de selecție	Personal angajat							
3. Animarea teritoriului	Personal angajat							
4. Analiza, evaluarea și selecția proiectelor	Servicii externalizate / Comitetul de Selectie							
5. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei	Personal angajat							
6. Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate	Personal angajat							
7. Monitorizarea proiectelor contractate	Personal angajat							

8. Servicii de contabilitate	Servicii externalizate
9.Servicii de audit	Servicii externalizate
10. Întocmirea rapoartelor de activitate, intermediare și finale	Personal angajat
11.Întocmirea dosarelor de achiziții și a cererilor de plată, aferente costurilor de funcționare și animare	Servicii externalizate
12. Instruirea și dezvoltarea competențelor angajaților GAL	Servicii externalizate
13. Instruirea liderilor locali din teritoriul GAL	Servicii externalizate
14. Participarea la activitățile RNDR și rețelele europene	Servicii externalizate
15. Realizare, actualizare și întreținere pagina web	Servicii externalizate

Resursele financiare necesare pentru desfășurarea acțiunilor propuse vor fi alcătuite din:

- bugetul alocat costurilor de funcționare GAL: **385.000 euro**
- resurse externe: cotizațiile membrilor; venituri realizate din activități economice directe; donații, sponsorizări sau legate; resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale; alte venituri prevăzute de lege. Resursele materiale necesare pentru desfășurarea activităților propuse sunt reprezentate de spațiu pentru sediu, autoturism, dotări și echipamente adecvate, consumabile, materiale folosite în cadrul întâlnirilor de animare/informare etc.

CAPITOLUL VIII: Descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea strategiei -

Strategia de Dezvoltare Locală a fost elaborată pe baza unei abordări de jos în sus, permitând actorilor locali să determine nevoile zonei din care provin și de a contribui la dezvoltarea teritorială din punct de vedere economic, social, educațional, de agrement și turism, cultural. GAL Oltul Puternic a întreprins o serie de activități în perioada elaborării Strategiei, respectiv activități de animare, informare și consultare ce au avut ca scop informarea și animarea întregului teritoriu cu privire la oportunitățile programului LEADER și ale finanțărilor obținute prin GAL. La aceste întâlniri au fost consultați actorii locali și cetățenii, bărbați și femei evitând orice discriminare, promovând egalitatea de şanse, în scopul identificării nevoilor și priorităților la nivelul comunităților.

În cadrul proiectului "Strategia Participativă a Teritoriului Oltul Puternic", finanțat prin submăsura 19.1 "Sprijin pregătitor pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală", decizia de finanțare D191000001154300006/17.12.2015, s-a urmărit ca obiectiv general creșterea capacitatei de colaborare la nivel teritorial în scopul elaborării strategiei de dezvoltare locală. Obiectivul specific al acestuia a constat în facilitarea realizării strategiei de dezvoltare locală 2014 - 2020 a Grupului de Acțiune Locală Oltul Puternic pe baze participative prin implicarea tuturor factorilor de interes din comunele Baraști, Cungrea, Dănicei, Dobroteasa, Făgețelu, Grădinari, Leleasca, Oporelu, Optași-Măgura, Poboru, Sâmburești, Spineni, Tătulești, Teslui, Verguleasa, Vitomirești, Vulturești, Drăgoești, Galicea, Olanu, Stoilești într-o perioadă de 90 de zile. Activitățile principale ale proiectului au fost structurate pe capitulo bugetare după cum urmează:

Activități aferente Cap. I din bugetul indicativ

1. Acțiuni de animare, întâlnirile cu partenerii și alte activități ce se regăsesc în categoria activităților eligibile, precum și modalitatea de implementare a acestora.

1.1 Realizarea materialelor informative și de promovare

- În cadrul întâlnirilor publice de informare și adunările publice se vor folosi pliante privind necesitatea elaborării strategiei de dezvoltare locală, măsurile care pot fi abordate în cadrul Leader, banner și roll-up;

Rezultate: Realizarea materialelor informative și de promovare ~ 400 pliante, 1 roll-up, 1 banner;

1.2 Organizarea și desfășurarea a 21 întâlniri publice de informare a cetățenilor (câte una în fiecare din cele 21 comune ale GAL Oltul Puternic)

În cadrul întâlnirilor, factorii locali vor fi motivați să participe la realizarea strategiei de dezvoltare locală. Totodată, împreună cu participantii la întâlniri se vor realiza diagnoze în toate cele 21 de comune ale GAL Oltul Puternic. Astfel se vor identifica punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările din fiecare comună a GAL Oltul Puternic:

- Comuna Vitomirești, 15 participanți - 25.01.2016;
- Comuna Stoilești, 15 participanți - 26.01.2016;
- Comuna Olanu, 15 participanți - 27.01.2016;
- Comuna Galicea, 15 participanți - 28.01.2016;
- Comuna Leleasca, 16 participanți - 01.02.2016;
- Comuna Bărăști, 15 participanți - 02.02.2016;

- Comuna Teslui, 15 participanți - 03.02.2016;
- Comuna Drăgoești, 16 participanți - 04.02.2016;
- Comuna Grădinari, 29 participanți - 05.02.2016;
- Comuna Oporelu, 16 participanți - 05.02.2016;
- Comuna Verguleasa, 16 participanți - 06.02.2016;
- Comuna Dănicei, 15 participanți - 08.02.2016;
- Comuna Fâgețelu, 15 participanți - 08.02.2016;
- Comuna Sâmburești, 15 participanți - 09.02.2016;
- Comuna Dobroteasa, 15 participanți - 10.02.2016;
- Comuna Optași -Măgura, 17 participanți - 11.02.2016;
- Comuna Spineni, 16 participanți - 12.02.2016;
- Comuna Poboru, 16 participanți - 15.02.2016;
- Comuna Vulturești, 15 participanți - 15.02.2016;
- Comuna Tătulești, 15 participanți - 16.02.2016;
- Comuna Cungrea, 16 participanți - 16.02.2016;

Rezultate: 338 participanți, 338 pliante distribuite

1.3 Pregătirea și desfășurarea a 3 întâlniri de lucru ale partenerilor în teritoriul GAL Oltul Puternic: în domeniile agricol, neagricol și cu reprezentanții instituțiilor locale.

Scopul acestor întâlniri este de a vedea care sunt nevoile comunităților în cele trei domenii enunțate mai sus. Întâlnirile au avut loc în:

- Comuna Grădinari, 21 participanți - 02.03.2016;
- Comuna Poboru, 21 participanți - 03.03.2016;
- Comuna Vitomirești, 21 participanți - 07.03.2016;

Rezultate: Minim 21 participanți/întâlnire - 3 întâlniri, 63 participanți în total din cele 21 de localități.

Activități aferente Cap. II din bugetul indicativ

2.1. Întâlniri de lucru pentru realizarea formei inițiale a strategiei locale cu reprezentanții comunităților (3 întâlniri în comuna Grădinari, cu câte 3 reprezentanți ai factorilor de interes/partenerilor din cele 21 comune - 21 participanți/întâlnire);

- Întâlnire sectorială comuna Grădinari - 21 participanți - 10.03.2016;
- Întâlnire sectorială comuna Grădinari - 22 participanți - 11.03.2016;
- Întâlnire sectorială comuna Grădinari - 22 participanți - 14.03.2016;

Rezultate: 65 participanți, direcții strategice de dezvoltare a teritoriului;

2.2. Realizarea strategiei de dezvoltare locală a GAL Oltul Puternic;

Rezultate: 1 strategie elaborată

2.3. Întâlnire a partenerilor pentru adoptarea formei finale a Strategiei GAL Oltul Puternic;

Rezultate: 44 de participanți (jumătate +1 din membrii GAL Oltul Puternic), Strategia GAL Oltul puternic adoptata.

CAPITOLUL IX: Organizarea viitorului GAL - Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei

Grupul de Acțiune Locală Oltul Puternic este responsabil de implementarea cu succes a SDL pe teritoriul acoperit de GAL.

Pe lângă sarcina principală de implementare a propriei strategii, GAL preia funcțiile administrative principale, respectiv:

- 1. Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție - măsuri de infrastructură socială**
- 2. Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție**

Conform priorităților descrise în Strategia de Dezvoltare Locală, GAL-ul lansează apeluri de selecție cu termen de depunere sau depunere continuă a proiectelor pe întreg teritoriul asociației compus din următoarele localități: Grădinari, Teslui, Oporelu, Verguleasa, Cungrea, Vulturești, Dobroteasa, Vitomirești, Sâmburești, Făgetelu, Poboru, Spineni, Leleasca, Bărăști, Tătulești, Optași-Măgura, Drăgoești, Olanu, Galicea, Stoilești, Dănicei.

- 3. Animarea teritoriului prin acțiuni de promovare și informare**

Activitățile de animare sunt importante pentru stimularea procesului de dezvoltare locală. GAL Oltul Puternic va utiliza diferite mijloace de informare a comunității în privința posibilității de obținere de granturi pentru finanțarea proiectelor: publicitate în mass media locală, întâlniri și evenimente publice, diseminare de plante și publicații proprii și promovare pe internet.

- 4. Analiza, evaluarea și selecția proiectelor prin acordarea de prioritate operațiunilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și tintelor strategiei**

Proiectele solicitanților din teritoriul GAL Oltul Puternic vor fi depuse la sediul GAL, unde vor fi înregistrate cu număr/dată. După închiderea sesiunii de depunere a proiectelor, acestea vor fi analizate, evaluate de către experți evaluatori - serviciu externalizat, din punct de vedere al conformității, eligibilitatii și al criteriilor de selecție. Selecția o va face Comitetul de selecție care va emite Raportul de selecție final, în care vor fi înscrise proiectele retrase, neeligibile, eligibile neselectate și eligibile selectate, valoarea și numele solicitanților iar pentru proiectele eligibile punctajul obținut pentru fiecare criteriu de selecție. Proiectele selectate de către GAL vor fi depuse în vederea verificării la OFJIR.

- 5. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei**

Activitatea de monitorizare sănătosă managementul tehnic și financiar al implementării strategiei de dezvoltare locală astfel încât să faciliteze colectarea sistematică și structurată, pe baze anuale a datelor cu privire la activitățile desfășurate. Sistemul de monitorizare asigură colectarea datelor statistice și a indicatorilor de monitorizare pentru implementarea Strategiei de dezvoltare locală.

Cei 2 experți vor colecta prin intermediul instrumentelor și a indicatorilor de monitorizare datele necesare monitorizării implementării proiectelor și implicit a strategiei de dezvoltare locală. Astfel, se vor putea cumula date pentru monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare de sus în jos - de la proiecte la plan, ca instrument pentru gestionarea tehnică și financiară a Strategiei de dezvoltare locală.

Indicatori utilizati:

Indicatori finanziari (input) - se referă la bugetul alocat pe fiecare nivel de asistență. Acești indicatori sunt utilizati pentru monitorizarea progresului Strategiei de

Dezvoltare Locală în funcție de angajamentele și platile (anuale) efectuate din fondurile disponibile pentru fiecare operație, măsură în relație cu costurile eligibile .

Indicatori de realizare (output) - se referă la activitatea efectuată. Aceștia sunt măsurăți în unități fizice sau monetare ,cantitativi sau calitativi (numărul de ferme susținute finanțat, valoarea investiției etc.)

Indicatori de rezultat - se referă la efectul direct și imediat al Strategiei de Dezvoltare Locală. Aceștia furnizează informații asupra schimbărilor, de exemplu, mediul, capacitatea sau performanța beneficiarilor direcți. Acest tip de indicatori pot fi de natură cantitativă sau calitativă .Persoanele cu atribuții în acest sens din cadrul GAL-ului vor produce rapoarte de monitorizare necesare urmăririi stadiului implementării și a progresului implementării strategiei de dezvoltare locală.

Frecvența rapoartelor de monitorizare va fi stabilită de către structurile de conducere ale GAL-ului (trimestrial sau semestrial). Anual va fi întocmit raportul anual de progres în implementarea strategiei de dezvoltare locală.

Informațiile din cadrul rapoartelor de monitorizare, rapoartelor anuale de progres vor fi folosite de către structurile GAL-ului (Consiliul Director, Comitetul de selectie și orice alte structuri necesare) pentru fundamentarea deciziilor legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală.

6. Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția situațiilor în care GAL este beneficiar)

Verificarea conformității cererilor de plată se va face de către cei 2 animatori.

7. Monitorizarea proiectelor selectate

Monitorizarea prevede un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea finanțieră a implementării strategiei de dezvoltare, care permite colectarea sistematică și structurarea anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate. Înregistrarea, colectarea și stocarea informațiilor statistice necesare monitorizării se realizează în conformitate cu prevederile fișelor tehnice și a Cadrului Comun de Monitorizare și Evaluare pentru a se asigura compatibilitatea dintre formă de raportare a GAL și a Sistemului de monitorizare național pentru PNDR.

Sursele de informare pentru monitorizarea stadiului implementării proiectelor derulate la nivelul GAL sunt:

- Cererile de finanțare ale proiectelor;
- Dosarele de plată (intermediare și finale) întocmite de către beneficiari;
- Rapoartele de progres;
- Fișele de verificare pe teren întocmite în urma vizitelor de verificare.

Pentru evidențierea gradului de implementare a strategiei, pe baza documentelor menționate, GAL va întocmi Raportul Anual de Monitorizare care va cuprinde toate informațiile cu privire la evoluția implementării strategiei. Referitor la monitorizarea planului, Raportul cuprinde următoarele elemente:

- Grafice de implementare;
- Tabele privind implementarea finanțieră a planului pentru fiecare măsură în parte;
- Tabele de monitorizare care includ informații cantitative pe baza indicatorilor de realizare și rezultat stabiliți pentru fiecare măsură în parte în cadrul Planului de Dezvoltare Locală;
- Analiza rezultatului monitorizării planului.

Raportul de monitorizare va fi supus aprobării Adunării Generale după care va fi transmis Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Evaluarea presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării și raportării către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a unor sugestii și remarcă privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală. De asemenea, evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită și presupune elaborarea unui set de indicatori (considerați relevanți în reflectarea eficienței obținute în urma implementării proiectului) și a unei metodologii de evaluare, prin Rapoarte de evaluare - intermediare și finale, a rezultatelor implementării.

În ceea ce privește procesul de evaluare a Strategiei de dezvoltare locală, acesta se va desfășura astfel:

- Evaluarea ex-ante - care a fost realizată înainte de elaborarea SDL și a avut drept scop culegerea de informații în vederea introducerii în viitoarea strategie de dezvoltare;
- Evaluarea intermediară, care va fi realizată pe tot parcursul perioadei de implementare și are ca obiective rectificarea oricăror probleme care pot apărea precum și îmbunătățirea implementării;
- Evaluarea ex-post, realizată după perioada de implementare a SDL, va genera indicatori și informații care se vor introduce în Strategie de Dezvoltare Locală viitor.

Monitorizarea și evaluarea vor asigura implementarea efectivă și la timp a proiectelor și a Strategiei de dezvoltare locală, managementul finanțelor publice, inclusiv administrarea adecvată a resurselor și monitorizarea efectivă și evaluarea activităților și rezultatelor. În vederea aprobării rapoartelor de evaluare, în scopul efectuării plășilor se va efectua auditul de către auditorul stabilit.

Controlul presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua Rapoarte de verificare pe teren a gradului de implementare a proiectelor finanțate în cadrul SDL.

Programarea vizitelor (controalelor) va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi: eficiența unor astfel de demersuri, păstrarea bunelor relații contractuale, verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

8. Servicii de contabilitate

Serviciile de contabilitate vor fi externalizate către o firmă specializată. Aceasta va presta servicii de contabilitate conform normelor legale și profesionale incidente în materie, ținând cont și de cerințele AFIR delegat.

9. Servicii de audit

Serviciul de audit financiar va fi externalizat către o firmă specializată. Aceasta va controla operațiunile financiare și va emite periodic rapoarte de audit în vederea depunerii cererilor de plată.

Monitorizarea proiectelor selectate se va realiza de către manager și de către expertul în monitorizare.

10. Întocmirea rapoartelor de activitate, intermediare și finale

Se vor realiza de către personalul angajat și vor reprezenta documente justificative către OFJFIR sau AM PNDR asupra activității compartimentului administrativ al Grupului de Acțiune Locală.

11. Întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare

Aceste servicii vor fi externalizate către firme care dețin competente necesare în acest domeniu.

La solicitările de plată, GAL OP va respecta „Instrucțiunile de Plată” ce vor fi anexate la Contractul de Finanțare.

Pentru realizarea achizițiilor se vor respecta „Instrucțiunile privind achizițiile publice pentru beneficiarii PNDR”, anexate la Contractul de Finanțare.

Organele de conducere ale Grupului de Acțiune Locală „Oltul Puternic” vor realiza la începutul fiecărui an calendaristic „Programul de achiziții pentru anul în curs”, în funcție de bugetul disponibil. Vor fi achiziționate următoarele: servicii de audit, autoturism, mobilier, echipamente IT și software, materiale consumabile, materiale de promovare, site web, servicii de închiriere, servicii de instruire, etc.

12. Instruirea și dezvoltarea competențelor angajaților GAL

Se va realiza printr-un serviciu externalizat specializat în vederea dezvoltării competențelor angajaților GAL (animare, evaluare, monitorizare, raportare etc.) în vederea desfășurării eficiente a activității specifice din domeniu.

13. Instruirea liderilor locali din teritoriul GAL

Se va realiza printr-un serviciu externalizat specializat în vederea instruirii liderilor locali în vederea dezvoltării competențelor acestora în gestionarea fondurilor europene prin PNDR.

14. Participarea la activitățile RNDR și rețelele europene

Se vor realiza atât prin servicii externalizate, cât și fără, și vor ajuta echipa de implementare să fie la curent cu proceduri de lucru și norme în domeniu, dar și cu „bunele practici” la nivel național, dar și externe.

15. Realizarea, actualizarea și întreținerea paginii web

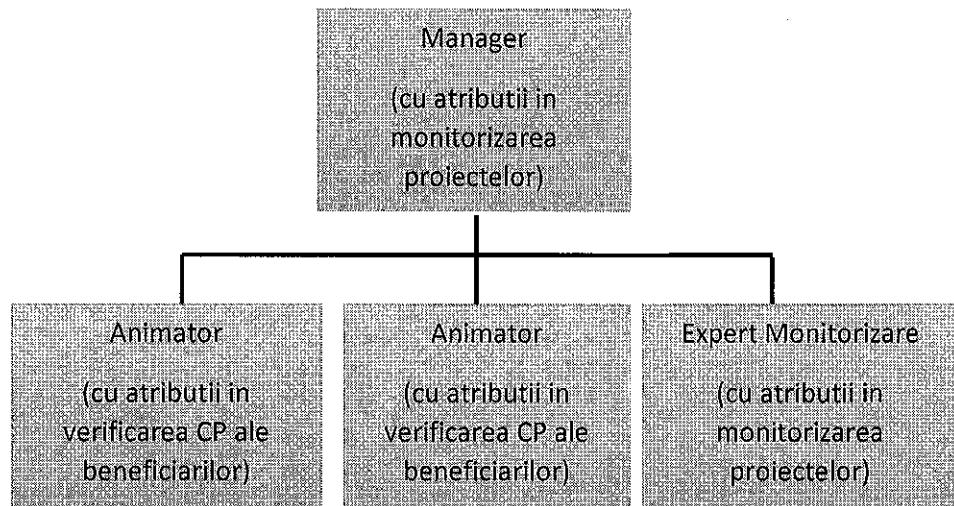
Acest serviciu va fi externalizat către o firmă specializată. Site-ul web va constitui interfața dintre GAL OP și potențialii beneficiari, pe de o parte, și între GAL OP și AM PNDR, pe de altă parte. Pe site-ul web vor fi publicate Apelurile de selecție, Rapoartele de selecție, anunțuri, forma finală a SDL, prezentarea teritoriului, prezentarea măsurilor, etc.

Echipa de implementare va avea următoarea componentă orientativă:

- a. **Manager (responsabil administrativ)** - coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru; va avea și atribuții de monitorizare a proiectelor
- b. **2 Animatori** - ce desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL; vor avea atribuții de verificare a Cererilor de plată ale Beneficiarilor proiectelor contractate prin GAL OP.
- c. **1 expert monitorizare** - responsabil cu monitorizarea proiectelor ce se vor implementa

Recrutarea personalului se va face conform prevederilor Codului Muncii și a legislației naționale în vigoare, precum și a legislației cu incidență în reglementarea conflictului de interes.

ORGANIGRAMA

CAPITOLUL X: Planul de finanțare al strategiei

În vederea calculării Bugetului - Componenta A, s-a utilizat următorul algoritm:

<u>Locuitori:</u>	45.083 de locuitori X 19,84 euro/locuitor= 894.446,72 euro
<u>Suprafață:</u>	1.044,82 km²X 985,37 euro/ km²= 1.029.534,28 euro
Total:	1.923.981 euro

Cheltuielile de funcționare și măsurile din SDL vor avea următoarele alocări financiare:

Cheltuieli de functionare				385.000	19,98%
Prioritate	Măsura	Contribuția publică nerambursabilă/măsura	Contribuția publică nerambursabilă/prioritate	Procent	
1	1/1B	143.024	143.024	7,42%	
2	2/2A	143.023	343.023	17,81%	
	3/2B	200.000			
6	4/6A	300.000	1.055.220	54,79%	
	5/6B	525.000			
	6/6B	230.220			

Măsură care contribuie la prioritatea 1 vizează înființarea de Grupuri de Producători sau de Asociații în vederea creșterii competitivității sectorului agricol din microregiune.

Prioritatea 2 este reprezentată de cele 2 măsuri agricole “Investiții în active fizice” și “Investiții în exploatații agricole”. Alocarea financiară pentru cele 2 măsuri reprezintă 17,81% din total, un procent relativ mic încrucișat cele două măsuri pot fi asociate Măsurilor 4.1 și 6.1 din PNDR național.

Alocarea financiară cea mai mare (54,79%) este destinată priorității 6. Pentru aceasta există 3 măsuri dedicate beneficiarilor din mediul public și privat pentru proiecte care vizează inițierea sau dezvoltarea de activități neagrile și proiecte de infrastructură mică, îndeosebi din domeniul social, cultural, patrimoniu natural, IT&C, energii regenerabile.

Activitățile neagrile vor contribui la rezolvarea unor nevoi legate de dezvoltarea producției, meșteșugurilor, serviciilor, turismului etc.

CAPITOLUL XI: Procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL

Componența Comitetului de Selecție și Comisiei de Contestații se stabilește prin Hotărârea Adunării Generale a Asociației G.A.L. OLTUL PUTERNIC.Comitetului de Selecție este alcătuit dintr-un număr de total de 7 persoane (1 persoana din sectorul civil, 3 persoane din sectorul public și 3 persoane din sectorul privat) format din președinte, secretariat și membrii. Se respectă ponderea privat+societate civilă (>51%).Comisia de Contestații alcătuită din președinte, secretar și membri în număr de 3 persoane.În Comitetului de Selecție sunt prevăzuți 7 membri supleanți iar în Comisia de Contestații 7 supleanți.Selecția proiectelor se face aplicând regula de „dublu cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din membrii Comitetului de Selecție, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă.

Lansarea sesiunii de depunere a proiectelor

Criteriile de selecție aferente fiecărei măsuri care intră sub incidența procedurii de selecție sunt prevăzute în SDL. Asociația prin Comitetul de selecție stabilește sau, după caz, revizuește, punctajele de selecție și criteriile de departajare aferente măsurilor ce vor fi lansate pe parcursul perioadei de implementare. Revizuirea punctajelor de selecție și/sau a criteriilor de departajare a proiectelor cu punctaj egal se realizează dacă, după finalizarea unei sesiuni de selecție se consideră justificată înaintarea unei astfel de propunerii.

Primirea și selectarea proiectelor

Evaluarea proiectelor se va realiza de către o firmă care deține competente în acest sens (conformitate, eligibilitate, punctaj). Primirea proiectelor se face de către Asociație, la secretariatul acesteia anual în cadrul unei sesiuni continue de depunere.Selectarea proiectelor se realizează prin Comitetul de Selecție din cadrul Asociației, în baza procedurilor de evaluare cuprinse în procedura de evaluare și selectare a proiectelor, ținând cont de criteriile de eligibilitate și selecție aferente măsurilor prevăzute în SDL. Comisia de Selecție elaborează un raport asupra rezultatelor de selectare care va fi făcut public prin postarea acestuia pe site-ul asociației. În aceeași dată, pe site-ul Asociației, precum și la sediul acesteia va fi disponibil un comunicat de presă/anunț privind finalizarea selecției proiectelor, termenul de depunere a contestațiilor, precum și modalitatea în care pot fi depuse contestații.

Desfășurarea procedurii de soluționare a contestațiilor cu privire la rezultatul selectării proiectelor

Contestațiile pot fi depuse începând din momentul publicării Raportului de Selecție pe site-ul Asociației G.A.L. OLTUL PUTERNIC. Aplicații care au depus proiecte în cadrul unei sesiuni de depunere au la dispoziție 5 zile lucrătoare de la primirea notificării privind rezultatul selectării proiectelor pentru a depune contestații cu privire la rezultatul selectării. Contestațiile, semnate de beneficiar, vor fi depuse la sediul Asociației G.A.L. OLTUL PUTERNIC. Analizarea contestațiilor se realizează de către Comisia de Contestații din cadrul Asociației conform procedurii de selectare care a stat la baza selectării și acordării punctajului proiectului în cauză. În mod obligatoriu, contestațiile vor fi analizate de către alți experți care nu au participat la evaluarea inițială a proiectelor. După finalizarea analizării tuturor contestațiilor depuse în cadrul unei sesiuni de depunere pentru o anumită măsură, Asociația întocmește Raportul de Contestații care este înaintată OFJIR/AFIR, respectiv postat pe site-ul Asociației G.A.L. OLTUL PUTERNIC.

Selecția proiectelor

Comitetul de Selecție se reunește după finalizarea evaluării proiectelor. Pentru realizarea selecției proiectelor se analizează dacă valoarea publică, exprimată în euro, a proiectelor eligibile ce intrunesc pragul minim pentru măsurile ce prevăd acest lucru, supuse selecției, este situată sub sau peste valoarea totală alocată unei măsuri în cadrul sesiunii de depunere. Când valoarea publică totală a proiectelor eligibile ce nu prevăd un prag minim de punctaj sau când valoarea publică totală a proiectelor eligibile care au îndeplinit punctajul minim, pentru măsurile care prevăd acest lucru, se situează sub valoarea totală alocată unei măsuri în cadrul unei sesiuni de depunere, Comitetul de Selecție propune aprobarea pentru finanțare a tuturor proiectelor eligibile care au întrunit punctajul minim aferent acestor măsuri. În cazul proiectelor cu același punctaj, departajarea acestora, se face în funcție de valoarea eligibilă a proiectului, exprimată în euro, în ordine descrescătoare.

Rapoartele de Selecție

Ulterior verificării respectării prevederilor în ceea ce privește ierarhizarea proiectelor, Rapoartele de Selecție întocmite sunt semnate de președintele asociației.

Reportarea fondurilor

În cazul în care suma alocată pe măsură în cadrul unei sesiuni nu este acoperită de valoarea publică totală a proiectelor depuse, suma rămasă (diferența dintre suma alocată și valoarea publică totală a proiectelor depuse) va fi reportată în cadrul următoarei sesiuni de depunere.

Tabel cu componența Comitetului de Selecție :

PARTENERI PUBLICI 43 %			
Nume și prenume	Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
	Primaria Grădinari	membru	
	Primaria Vulturesti	membru	
	Primaria Optasi Magura	membru	
PARTENERI PRIVAȚI 43 %			
Nume și prenume	Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
	SC POPASUL GRADINARILOR SRL	membru	
	SC AGRIFLOR JUGARU SRL	membru	
	SC ADREVERA SRL	membru	
SOCIETATE CIVILĂ 14 %			
Nume și prenume	Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
	Asociatia „Rom Grand”	membru	

După cum se poate observa, Comitetul de Selecție cuprinde 3 parteneri publici, reprezentând 43% din componența acestuia, 3 parteneri privați, reprezentând 43% din componența acestuia și 1 reprezentant ai societății civile, adică 14% din componența acestuia.

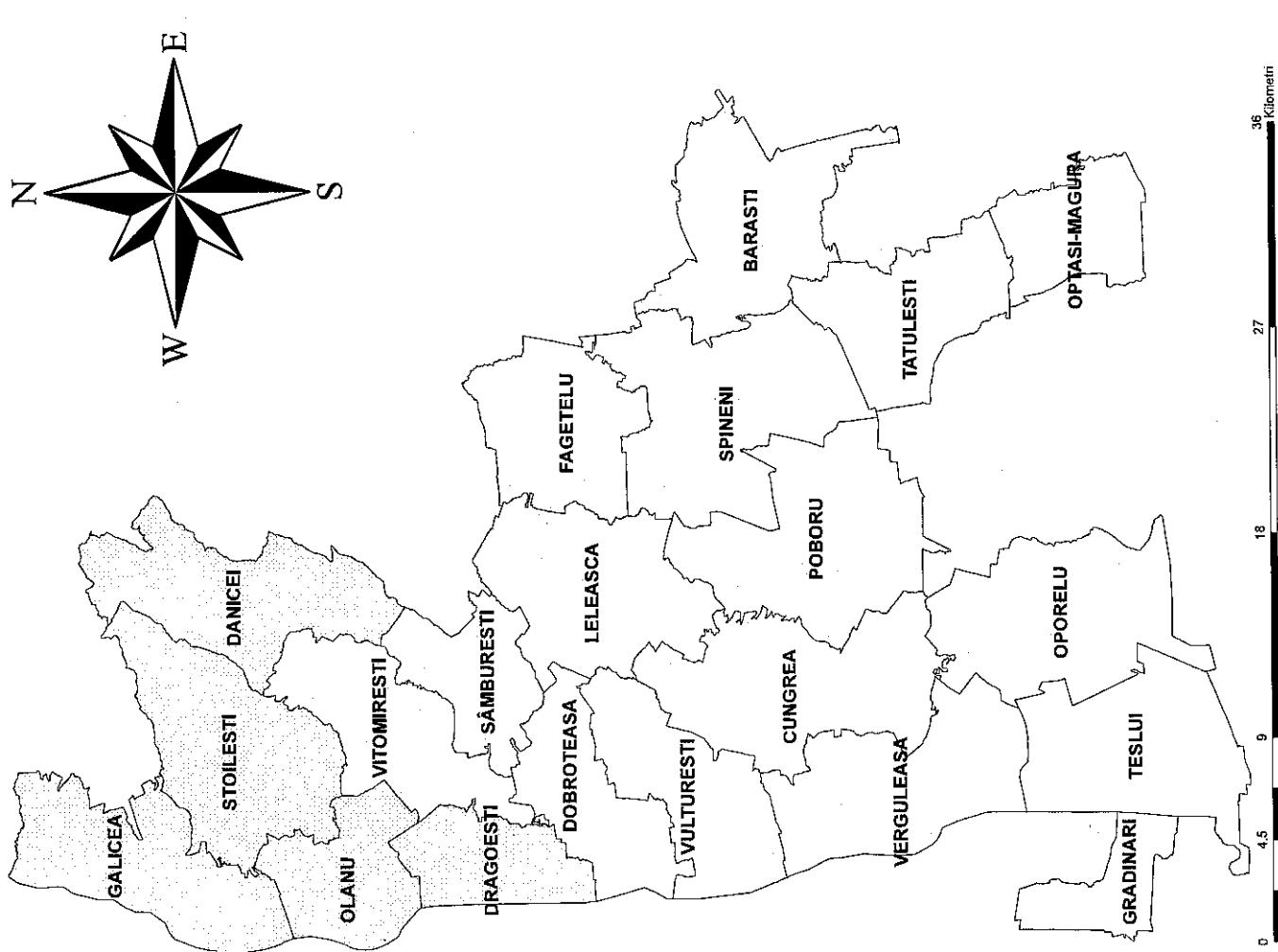
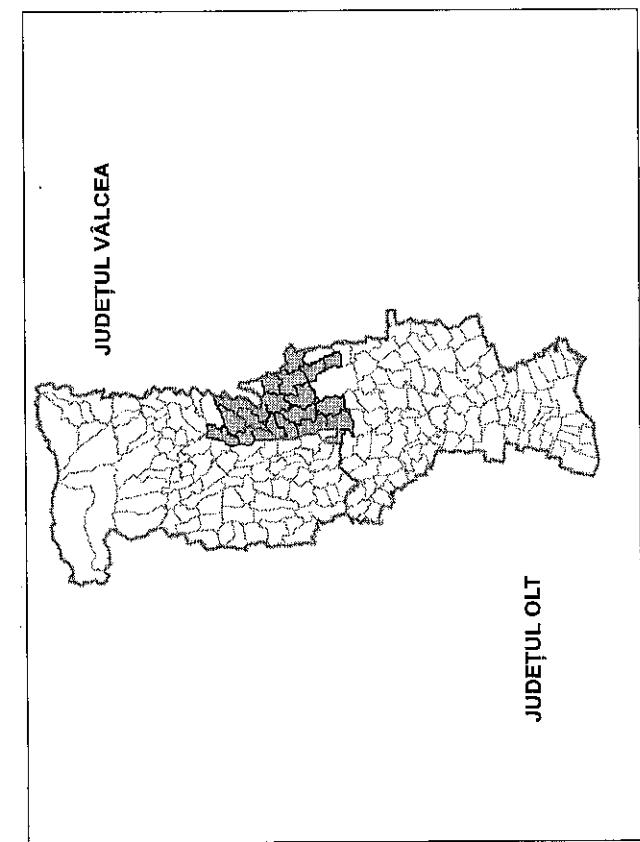
Orice persoană care face parte din structurile de verificare a proiectelor care este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale în proiect, poate depune proiecte cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației/interesul respectiv și nu poate participa la procesul de selecție a proiectelor. La începutul fiecărei întâlniri membrii GAL trebuie să declare (Declarație scrisă pe propria răspundere) eventualele conflicte de interes aferente subiectelor de pe agenda întâlnirii prin informarea plenului GAL, în mod transparent. Declarația va face referire la prevederile art.10 și art.11 din OG 66/2011, Cap.2, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interes și va conține cel puțin următoarele: numele și prenumele declarantului; funcția deținută la nivel GAL; rolul în cadrul procesului de evaluare, CS/CSC; asumarea faptului că în situația în care se constată că aceasta declarație nu este conformă cu realitatea, persoana semnatară este pasibilă de încălcarea prevederilor legislației penale privind falsul în declarații.

Acel membru care a declarat conflictul de interes poate continua să participe la lucrările Grupului cu aprobarea președintelui acestuia. Dacă conflictul este la nivelul președintelui Grupului, vicepreședintele va conduce lucrările ședinței. Conflictele de interes vor fi menționate detaliat în procesul-verbal de ședință și în cadrul fiecărei opinii emise.

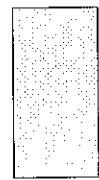
„Un «conflict de interes» presupune existența unui conflict între îndatoririle publice și interesele private ale unui funcționar public, interesele private ale funcționarului putând influența în mod necuvenit exercitarea îndatoririlor și a responsabilităților sale oficiale.” Articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Uniunii Europene (Regulamentul nr. 966/2012) dă o definiție a conflictului de interes în contextul efectuării de plăți din bugetul UE și al gestionării acestui buget: „1. Actorilor finanțari și altor persoane implicate în execuția și gestionarea bugetului, inclusiv în elaborarea actelor pregătitoare corespunzătoare, precum și în auditarea sau controlul bugetului le este interzis să ia măsuri care pot genera un conflict între propriile lor interese și cele ale Uniunii. (...) 2. În sensul alineatului (1), un conflict de interes există în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor finanțar sau ale unei alte persoane, menționate la alineatul (1), este compromisă din motive care implică familia, viața sentimentală, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes comun cu cel al destinatarului”. Conflictul de interes conduce la încălcarea principiilor transparenței, egalității de tratament și/sau nediscriminării pe care orice contract de achiziții publice trebuie să le respecte, în conformitate cu articolul 102 din Regulamentul financiar 2.

Angajații/reprezentanții GAL implicați în elaborarea proiectului nu pot fi implicați în procesul de selecție sau de aprobat a acestuia. Cei implicați în elaborarea, evaluarea, selecția sau aprobatarea proiectului nu trebuie să fie implicați în activități de verificare a cererilor de plată. Fiecare dintre aceste persoane vor completa o declarație pe propria răspundere prin care vor preciza dacă se află în situații de conflict de interes în conformitate cu prevederile OUG 66/ 2011, în care vor preciza inclusiv dacă și cum au fost implicați în vreuna din etapele unui proiect, așa cum sunt descrise mai sus și își asumă obligația să nu dezvăluie informațiile confidențiale cunoscute cu ocazia activităților lor din cadrul GAL. În plus, pe siteul GAL va fi publicată legislația în vigoare privind evitarea conflictului de interes real/aparent/ potențial.

G.A.L. OLTUL PUTERNIC

Legendă

JUDEȚUL VÂLCEA

JUDEȚUL OLT